

Merevaiguvalgus

Sügava kummardusega Roger Zelazny'le –

„Elada noore mehena Pariisis, see on pidu sinus eneses,” on kirjutanud Hemingway, ja see lause oli kummitanud mu peas mitte ainult reisi ettevalmistusaja või lõputuna tunduva kolmepäevase bussisõidu jooksul, vaid ka suurema osa teadlikust ajast, mil ma juba tolle mainitud maailmalinna imelist õhku hingasin. Minul ei olnud mu nooruses võimalust elada Pariisis, kuigi ma seda väga tahtnud oleksin, ning ega seda kolmenädalast praktikat Sorbonne'i ülikoolis ei saanud nüüdki rangelt võttes mingiks *elamiseks* nimetada, kui ma kolmekümneaastase õppejõuna esimest korda elus Prantsusmaa pinnale astusin. Pidu... jah, pidu oli see küll. Olin sellelt ajalt võtnud, mis võtta andis. Olin tuianud vastu hommikut Bastille väljakul ja vennastunud joodikutega, olin jalutanud pikki Montmartre'i üles, haarates kaaslastega teeäärsetest poodidest asendust kahtlaselt kiiresti tühjenevatele veinipudelitele, olin suudelnud tüdrukuid Sacri-Coeuri kiriku treppidel, olin joonud kohvi Notre-Dame'i varjus ja trüginud turistide summas Louvre'is. Olin vahtinud kankaani Moulin Rouge'is ja vedanud end campusesse aohahetuses Triumfikaare alt, surudes kaugemale ajusoppidesse õudsevõitu kujutluspildid, mis numbrid mu krediitkaardi arvetelt koju jõudes vastu vaatavad.

Lahkumispidu kohalikega oli olnud eelmisel õhtul ja tegelikult oli algne plaan keskpäeval sõitma hakata. Prantslastele omase põhjalikkuse ja ettenägelikkusega aga olid meie võõrustajad unustanud meid hoiatada, et just sel päeval algav metrootöötajate streik muudab tänavad hoobilt hullumeelseks ummikuks. Vähe sellest, et kõik oma autodega liikuda üritasid, lisaks aeti kuurialustest välja ka selliseid riistu, mis rangelt võttes peale esimesest august läbisõitmist tükkideks oleksid pidanud pudenema. Olen küll pärit maalt, kus keevituse ja liimiga hoiti koos ja liikumas võimatuid ratastega rämpsuinstallatsioone, mida iga paarikümne kilomeetri tagant tuli mutrivõtmega üles keerata, kuid selliseid lapsevankri ja koerakuudi ristsugutisi, mis tol päeval Pariisi tänavatel veeresid, ei ole minu silm varem näinud.

Vedasin siis viimasel hommikul oma asjad bussi, mõeldes mõrult, et ees seisab taas tapvalt igav kolmepäevane loksumine, ainult et seekord on teises otsas üks pime, külm ja igav paik – kodu. Väheke lohutas küll teadmine, et kaasa oli ostetud aukartustäratav hulk liitreid veini, mis koduni jõudma *ei* pidanud. Olime selle veiniga tegelikult juba seisvas bussis alustanud, püüdes maandada frustratsiooni, kui selgus, et saame ajapikendust. Mina olin jäänud veerand tundi hiljaks, aga prantslaste mõõdupuu järgi pole see üldse hiline mine. Viimane meie omadest – kõige kaugemast ööbimiskohast – jõudis muide kohale kell neli. Selle aja peale olime saatma tulnud kohalikega, kes meile kurvalt kaasa tundsid, juba järeldusele jõudnud, et üritame uuesti keskööl. Need meie grupist, kes oma autodega olid, hakkasid siiski liikuma, võttes kaasa ka mõned bussist – see detail on oluline mõistmaks, et kui mu tee hiljem hoopis mujale viis, ei hakatud mind ootama ja otsima, eeldades, et ju ma siis läksingi mõnega nendest autodest minema; see, et mu asjad olid bussis, ei tähendanud midagi, sest teisedki kasutasid bussi suurema koli kodumaale läkitamiseks.

Ehaajaks olin surmani tüdinenud. Olin teistega koos veini hävitanud ja vandunud, kui osa rahvast linna peale läks ja mina enam juua ei suutnud, olin välja otsinud käepäraselt kotti kõige peale jäetud

Roger Zelazny Amberi-lugude kogu, mida tülleski lugenud olin, ja sisu meenutada püüdes jõudnud kurvale järeldusele, et kunagi hiljem tuleb see uuesti üle lugeda – sest ka tülles oli meil olnud nii kümmekond liitrit veini inimese kohta. Olin lugedes magama jäänud ja tunni-kahe pärast, kui ränk põiekas mu liikuma pani, juba taas pisut kainenema hakanud.

Kuna mul oli aga ikka veel oma viis tundi parajaks teha, läksin niisama sihitult hulkuma, proovides vaid hoiduda suurematest teedest ja otsida võimalikult vaikseid ja inimtühje kohti. Vaatasin viletsavõitu kaardilt välja suuna, kus rohkem rohelist ja teed väiksemad, ning hea hulk kilomeetreid hiljem, avastades end mingi nimetu kanali veerest, sain aru, et olen õieti valinud. Olin lausa maale sattunud – linnakära polnud üldse, vastaskaldal venisid lõputu reana pimedad mitte eriti heas korras ridaelamud ja minupoolne külg nägi välja nagu metsastunud tehas või räämas parki rajatud kuurid. Oli pisut röske ja minusuguse põhjamaalase jaoks väga soe oktoobriõhtu. Leidsin koha, kus astmed veeni laskusid ja vajusin sinna istuma, tasa loksuvad lained vaid tolli kaugusel tossuninadest. Tõmbasin sõõrmetesse langenud kastanilehtede kõduhõngu ja toetasin pea kergelt sammaldunud kivile, millest veel päevase päikese viimast karmu õhkus. Maale laskunud pimeduses tundus vesi väga tume, kilgendades vaid siin-seal ülal tänaval rippuvate laternate valgel. Nojah, see vesi oli rangelt võttes küll säärase lõhnaga, et ka traatkala peaks seal aegamisi ära lahustuma, ometi tabasin end kujutlemas, et siingi võib oma druiid elada ja just sel hetkel ehk piilub ta mind huvi ja kahtlusega kusagilt vee kohale sirutuvate veidralt kõverdunud okste alt. Või on mõni neist virvendavatest akendest hoopis tema silmad?

Ma ei tea, kaua olin seal ajatus uneluses istunud, kui veesolin mind reaalsusesse tagasi tiris. Keegi kahlas vees ja esimesel hetkel tundus see võrdlemisi absurdne – trepp, mille alumistel astmetel ma istusin, laskus otse vette ja mõlemas küljes olid vaid kolme-neljameetrised kivised kaldakindlustused, mida mäletasin otse veest kerkivat. Kummardusin ettevaatlikult ettepoole vee kohale ja inimkogu märgates jäi üle vaid arvata, et piki kanali serva pidi kulgema vähemalt meetrine tee või kai, mis nii tennispalli jagu vee alla jäi. Palju hullem oli aga see, et too tumedasse mantlisse mähitud kogu, kellest ma muud peale silueti selles valguses ei näinudki, liikus minust eemale. Kust kurat ta tulnud oli?

Mul ei olnud võimalust selle üle muretseda, sest kohe kostsid ülevalt tänavalt jooksusammud ja siis nägin üht kaju üle parapeti hüppamas. Vangutasin mõttes pead, sest see oli hullumeelne hüpe – kõrgust veeni oli, nagu öeldud, üle kolme meetri ja sammude järgi otsustades ei olnud sel tüübil hüppe eel küll mingit võimalust vaadata, kuhu ta õieti hüppab. Igatahes ei tabanud ta toda veealust kõnniteed, vaid kadus täiesti ootuspärase plärtsatusega vee alla; kõik see toimus minust nii kuus-seitse meetrit eemal, nii et tundsin kerget pitsmeid oma näol. Kolm sekundit hiljem hakkas tüüp end veealusele servale hiivama. Too eemalekõndinud kogu, kes juba oma 20 meetri kaugusel oli, pöördus ja miski välgatas ta käes, siis teist ja kolmandat korda. Asjast sain aru alles siis, kui tüüp kanalis uuesti vee alla kadus ja ma kuulsin kuuli mööda vihisevat. Tohoh... võõras linnas relvata tulevahetusse sattuda oli mul küll hetkel kõige vähem vaja.

Kavatsesin vaikselt vastassuunas sääred teha, kuid ei jõudnud veel end kivilt kergitada, kui üleval kriiksusid autopidurid. Just trepi otsa juures. Aina parem. Mul polnud muud teha, kui end vastu kive suruda, sellest aga õnneks hetkel piisas, sest kuigi ma ise nägin suurepäraselt minupoolsest uksest väljunud meest, ei vaadanud viimane aga kordagi trepist alla, vaid tormas mõttekiirusel sennapoole, kuhu esimene kogu oli solistades läinud. Kostis tasane karjatus, keegi kukkus kusagil, korraks sähvatas põuavälg ja siis jäi kõik vaikseks. Mu pilguvälja ilmus kanalis triiviv tume kogu ja mulle tundus, et kuna voolu peaaegu ei olegi, peab see olema too hulljulge hüppaja, keda esimesena tulistati. Kaalusin uuesti, mida teha, ja otsustasin, et loen kolmesajani ja proovin siis minema hiilida. Selle reservatsiooniga, et kui kuulen politseisireene, hakkab kohe liikuma.

Vesi kandis mu ette teise tumeda kogu ja seekord ei hulpinud too rahumeelselt pärivoolu, vaid sirutas käe ja üritas end üsna minu kohal kuivale hiivata. Tegutsesin enne kui mõtlema hakkasin,

olin ühe hüppega jalgupidi vees ja tirisin tüübi välja. Toetasin ta ettevaatlikult kápuli, kuniks ta vett välja köhis, ja avastasin siis, et olen üleni verega koos. Lihtsalt võrratu...

„Ilmeruer...” pomises mees lõpuks. Ta oli üsna pikk ja juba teda seal sikutades olin registreerinud, et ta on sitke ja väga heas vormis. Ta kogus end veel pool minutit ja ütles siis mõned laused, milles kordus see sõna. Ma ei oska prantsuse keelt, kuid nii palju sain ma igatahes aru, et viimasega siin küll erilist seost ei ole.

„Sorry, can you speak English?”

Ta vaatas esimest korda üles minu poole ja ma võpatasin. Ma ei oska öelda, mis oli tema märjas lõustas sellist, mis minus tolle veidra ebamaisuse-virve tekitas, seda enam, et hetk hiljem katsusin end veenda, et see oli lihtsalt ta valugrimass. Ta nägu oli tegelikult mittemidagiütlevat, „tavalise inimese” tüüpi, kuid ilmes ja irves oli midagi väga võõrast. Ta silmad olid vesihallid, juuksed mustad ning hambad valged, suured ja teravad.

„Must I call you help?”

Ta osutas vaikides ülespoole ja klammerdus mu varukasse. Sain aru, et ta proovib tõusta, kuid ei suuda. Tarisin ta oma õla najal püsti ja osutasin siis üles auto suunas –et mis sellega? Ta muigas kõveralt ja korruga oli tal teises käes püstol. Olgu siis. Ta ei sihtinud mind ja relvi olen ma elus küll näinud. Ta oli väga nõrk ja tema alla oli selle minutiga kogunenud vereloik, nii et ma ei saanud kuidagi teda aitamata jätta, kuigi mul polnud telefoni ja õrna aimugi, kustpoolt ma abi võiksin saada. Parim lootus oli too auto ja mul jäi vaid loota, et ta teab, mida teeb, ja on vajadusel piisavalt kiire tulistama – seega kehtisin mõttes õlgu ja tassisin ta üles tänavale.

Auto juures ei olnud kedagi ja esimesel hetkel tundus, et tänav on täiesti tühi. Mu kaaslane reageeris kiiremini, hämmastavalt kiiresti – eriti tema olukorda arvestades – ja tulistas eemal parapeti najal konutavat kogu enne, kui ma viimast üldse märkasin. Kogu langes maha. Minule toetuv mees osutas autoukse poole, vedisin ta sinnani, avasin selle ja ubisin ta istmele. Ta surus käe rinnale, kust ikka veel tugevasti verd jooksis ja osutas mulle otsa vaadates püstoliga juhikohale. Olin nimelt peatunud kuulutama, sest arvasin kuulvat mingi operatiivauto sireeni. Mulle tundus, et talle võib parem olla, kui ta kompetentsematele tegelastele üle antakse, ent eks ta ise teab ja püstoliga ei ole mõttekas vaielda.

Käivitasin auto ja hakkasin sõitma, omamata õrnematki aimu, kuhu ma õieti minema peaksin. Kõige loogilisem tundus mu tulnud teed tagasi sõita, kuid kui ma pöörama valmistusin, urises mu kaaslane midagi ja osutas ettepoole pimedusse. Möödusime tollest tüübist, keda ta oli tulistanud ja korruga pahvatas ta mulle: „Faio!”

Avastasin end ta püstolitorusse vaatamas, ent hetke pärast taipas mees isegi, et ma ignoreerin ta korraldust vaid sellepärast, et ei saa temast aru. Ta üritas mulle žestidega selgeks teha, et peaksin tolle tüübi juurde tagasi sõitma. Pidurdasin ja nägin peeglist, et maas lamav tüüp on võtnud midagi põuest ja hoiab seda näo ees. Jändasin hetke käigukastiga, masin hakkas tagurpidi liikuma, ent uuesti peeglist vaadates nägin maaslamaja ümber vikerkaarevärvilist tuhmi helendust ja siis korruga oli ta kadunud. Pidurdasin ja vahtisin oma kaaslast vist üsna rumala näoga, sest ta muigas virilalt ja viipas siis püstoliga kannatamatult ettepoole.

Sõitsime üle silla teisele poole toda kanalit ja mingil viisil paistis see olevat linna lõpp. Meie ümber venisid kas müüride või võrkaiaga piiratud valdused, kus ilmselt asusid mingid laod või töökojad. Sattusime paar korda nägema teisi autosid ja inimesi, kuid kui ma küsivalt tema poole vaatasin, viipas ta uuesti püstoliga järsult ettepoole.

„Kas ma su selleks veest välja tirisin, et sa mind oma tulenuiaga udjaksid, tänamatu elukas,” porisesin rohkem omaette, imestades, kuidas mu elu oli suhteliselt igavast kerge peavaluga õhtupoolikust sürriks segaduseks reformeerunud.

Siis korraga andis ta märku, et ma peatuksin. Vaatasin tema poole ja ei saanud aru, milles asi – mõlemal pool teed venisid ühesugused müüritised või majade tumedad esiküljed, siin-seal parkis mõni auto, kuid läheduses polnud mingit elumärki. Peatusin, ja ta andis mulle püstoliga märku autost väljuda.

Kehitasin taas õlgu ja kuna tal näis relv siiski üsna kindlalt peos püsivat, ei näinud ma vähimatki põhjust keelduda. Väljusin, astusin paar sammu ja seisatasin. Nojah, mis edasi? Olime peatunud tänavaristil bussipeatuse kohal, ja edasi laius mõne kvartali jagu aiaga piiramata tühermaad. Harvard tänavalaternad tekitasid siin-seal valgussõõrid, mille vahele jäid suured lapid pimedust, kuid nende kumast jätkus ümbruskonnast ettekujutuse saamiseks. Üks neist rippus sealsamas mu pea kohal ja seda kasutades vaatasin oma välimuse kriitilise pilguga üle. Enam-vähem puhas oli ainult lapike seda külge, kuhu ta toetunud *ei olnud*, teine külg ja õlad olid läbimärjad ja verised. Mu tossud lirtsusid ja mu käed ning ilmselt ka nägu olid punasevöödilised. Kuhu ma sellisena lähen? Niipalju aga kui ma suunast jagasin, olime sõitnud linnast kaugemale ja kõige loogilisem tagasitee oleks pidanud tollest kanalist mööda minema. Aja poolest oleksin ilmselt siiski lähedasti jõudnud keskööks bussini tagasi kõndida, kuid kanaliümbrus pidi nüüd politseist kubisema ja kui ma sellisena seal läheduses hiilin... Takso võtta? Päris põnev oleks teada, mida taksojuht ette võtab, kui masinasse ronib vettinud ja verine välismaalane...

Vaatasin tagasi. Mehel ei paistnud minuga asja olevat. Istusin sinnasamasse pingile, olles valmis sukelduma, kui ta püstoli minu poole pöörab. Ma ei oodanud midagi konkreetset, ent ma lihtsalt ei osanud hetke midagi peale hakata. Ta tundus midagi oma haavaga tegevat ja just siis, kui olin teadvustanud, et kusagil läheduses sõidavad mootorrattad, tõstis ta pea ja kuulatas. Midagi oli ta igatahes endaga ette võtnud, sest ta avas auto ukse ja, kuigi ta lausa veeres sealt välja ning vinnas end uksele toetudes püsti, oli verejooks lakanud ja ta liigutused sihipärased. Ta andis mulle püstoliga märku sisse istuda ja minema sõita. Seda ma ka tegin ja ei imestanud üldse, kui nii pool kilomeetrit eemal enne nurga taha pöördumist märkasin seljataga sähvatusi ning pilk peeglisse näitas vänderdades kõrvalekeeravaid mootorrattureid, kellest üks juba laperdades mööda teed veeres.

Kogu see asi meeldis mulle järjest vähem.

*

Sõitsin huupi läbi tänavate, üritades kuidagi ringiga bussi lähedusse välja jõuda. Mida muud ma mõelda sain? Kavatsesin piisavalt lähedale jõudes auto maha jätta ja laskuvat pimedust kasutades märkamatuult bussi hiilida. Mõtlesin kohe ka selle peale, et kui politsei mind väga leida tahab ja koeri kasutab, jõuavad nad mulle kergesti järele. Kuidas seda vältida? Kui õnnestuks mingi šampoon või deodorant leida ja autosse laiali visata, ei suuda koer ehk mu lõhna tabada...

Alles siis meenus mulle, et mul on ju taskus kaart ja tänavatel nimed. Peatusin korra esimesel ristil. Bd des Ambres ja rue la Maison de Désordre. Neid mu kaardil ei olnud. Sõitsin edasi ja leidsin ühe suurema risti. Ka neid teid mu kaardil ei olnud, kuid õnneks olid seal ka viidad, mis näitasid Pariisi kesklinna ja suurematele magistraalidele, ning nende järgi sain end enam-vähem paika. Tulemus ei meeldinud mulle üldse. Olin Pariisi südamest arvates kagus, kus eeslinnade vahele tungis pikliku kiiluna see natuke metsikum kant. Ma ei olnud pööranud sellele jalutades tähelepanu, kuid tulekuteel oli olnud mitmeid astmeid ja müüritisi, mida autoga läbida ei saa. Enamgi veel – too mees pidi kohalikke olusid väga hästi tundma, sest olime tiirutanud väikeste tänavate rägastik ja ta oli valinud pea ainukese tee, mis suuremate magistraalidega ei ristu, viimased aga meenusid arvatavasti ikka veel parkimisplatse. Otsustasin sõita paar kvartalit ja siis auto maha jätta.

Seal niimoodi tasapisi veeredes taipasin korraga, et veel midagi on situatsioonis väga valesti – miks

oli too kummaline mees auto maha jätnud? Seletusi sai tegelikult olla mitu. Esiteks võis autos olla mingi jälitusseade ja ta lootis tagaajajad minu kraesse läkitada. Siis läks tal küll asi õnnetult. Teine võimalus oli, et ta kavatseski neid varitsema jääda. Kolmas võimalus oli, et ta jättis midagi autosse, lootes selle hiljem uuesti kätte saada. Kui see ei olnud just väga meeleheitlik samm, pidi ka temal läheduses kaaslasi olema. Otsisin pilguga kohta, kus mul oleks võimalik joostes pageda nii, et autoga jälitada ei saaks, ja peatusin lõpuks kahe maja vahelise kitsa pilu juures. Ma kõhklesin hetke, kas igaks juhuks vaadata, et ega see ummik pole, kuid loobusin. Arvestasin, et mul kulub vaevalt üle paari minuti kõigi võimalike kohtade läbiotsimiseks ja kui selle ajaga keegi mulle järele ei tule, võin ju igaks juhuks kas põgenemistee üle vaadata või kohta vahetada. Miks ma seda tegin? Võib-olla oleksin pidanud kõrvaldama roolilt ja ukselingilt oma sõrmejäljed ja lihtsalt minema kõndima, kuid esiteks polnud momendil otsest ohtu ja teiseks tahtsin teada, mida toimuv üldse tähendab. Panin salongitule põlema ja libistasin oma märja taskurätikuga hoolikalt üle kõik kohad, mida puudutada olin võinud, siis kõndisin ümber auto, avasin ukse ja hakkasin otsima.

Õigemini, otsida ei olnudki midagi, verine riidenutsakas oli pistetud sinnasamasse ukseahthlisse eelmisest omanikust jäänud ajalehtede vahele. Taandusin kahe maja vahele ja keerasin vähest valgust kasutades riide laiali. Oh sa kurat... Ma ei teadnud vääriskividest midagi, kuid kui mu peos lebav, hõbedasse või plaatinasse raamitud väikese kanamuna suurune läbipaistev, seest kergelt rohekas kristall ehtne oli, pidi see maksma terve varanduse.

Ma heitsin veel istme alla ja kindalaekasse vaid südametunnistuse rahustamiseks põgusa pilgu, pühkisin puhtaks ukselingi ja väljusin autost. Kusagil kaugel õrisesid mootorrattad. Sukeldusin kiirel sammul majadevahelisse pilusse. Mõlemal pool venisid mööda räämas tellisseinad, läbikäik kitsenes veel ja siis jõudsin järgmisele tänavale. Vaatasin paremale ja vasakule – mitte üht inimest, kuid kõik oli ebameeldivalt lage. Mul ei oleks seal mitte kuhugi peituda, kui ootamatult ilmuksid mõnelt kõrvaltänavalt pahatahtlikud tüübid. Otse minu ees oli lahtine värav. Õigemini väravaava, sest väravapooled ise puudusid. Edasi läksid kruusased rattajäljed ja kaugemal paistsid pooleldi varemetes kuurid. Otsustasin vaadata, kuhu see välja viib. Rohtunud rada käändus esimesel pilgul igasuguse plaanita rajatud lobudike vahele ja lõppes suhteliselt korraliku umbes 2,5-meetrise kiviaiaga, mille siinpoolset külge toetas võssakasvanud prahivall. Ent isegi selles pimeduses oli näha üks koht, kust paistis käidud olevat, ja end põõsaste vahelt läbi surudes leidsin vastu müüri toetatud meetrise prussijupi. Vinnasin end müüriharjale ja hüppasin teisele poole maha. Võsa ja pimedus. Panin linnakuma järgi suuna paika, hakkasin minema ja mõned minutid hiljem kahetsesin seda otsust. Esiteks, nii viletsalt, kui tänav ja isegi see kuuridevahe ka valgustatud ei olnud, andis harvade lampide kuma seal siiski piisavalt valgust orienteerumiseks, siin aga... need ei olnud isegi mitte puujuured, see ei olnud „Kolme musketäri” aegse Prantsusmaa mets – koperdasin üle prahihunnikute. Teiseks tõusis maastik kiiresti ja kui olin end – teinekord lausa kápuli – muudkui kõrgemale vinnanud, avastasid end vaatamas tulekuteele alla. Olin roninud künkale, mille olemasolu ma pimeduses aimatagi ei osanud. Kaardi vaatamiseks oli liiga pime, kuid mälu järgi tundus, et kõrvale kaldunud ma pole. Ega sellised turistikaardid ju ei vaevugi tähistama alasid, kuhu terve mõistusega turist niikuinii tavaliselt sattuma ei peaks.

Kavatsesin just edasi minna, kui mu pilku köitis liikumine kuuride vahel. Miski suur ja karvane tuli sealt, kuid ma ei näinud täpsemalt. Kusagilt kõrvaltänavast sööstis välja mootorratas, muutis kummide vilisedes suunda ja keeras samuti mu tulekuteele. Esilatena valgus hüples ja peatus siis tollel esimesel jälitajal. See nägi välja nagu gorilla – karvane, üldiselt inimlike proportsioonidega ja kahel jalal –, kuid kui elukas nuusutamiseks nina maadligi lasi, oli temas midagi võltsimatult loomalikku. Mõlemad jõudsid aiani ja sellelt kauguselt tundus, et nad vestlesid. Siis kihutas mootorrattur tagasi ja elukas vinnas end üle müüri. Mulle järele.

Ma ei saanud senisest palju kiiremini edasi, kuidas ma ka püüdnud oleks. Korra või paar oleksin peaaegu jala välja väänanud. Olin tipus välja vaadanud suuna, kust tulesid paistis ja lootsin võimalikult kiiresti tasasele maale jõuda. Ma ei teadnud, mis asi see mu jälil on, kuid terve mõistus

ütles, et nüüd oleks aeg politsei üles otsida ja vähemalt mõnes osas pisut avameelsust üles näidata. Laskusin mööda kruusast nõlvakut ja olles end veelkord läbi võsa surudes teksatagile mõned triibud-kriimud saanud, leidsin end umbtäna otsast, mille servi palistasid üsna kokkusurutud ja odava välimusega ühepereelamud. Kuivõrd seekord olin umbtäna õiges otsas, alustasin vaikset sõrki, leides, et lõppkokkuvõttes oli see vist siiski hea otsus mitte teid kasutada.

Tänav lõppes, nagu loodetud, pisut suuremal magistraalil, kuid ei läinud edasi, sest teed tõkestasid 3-4 rööpapaari, mida mõlemalt poolt palistasid võrkaiad. Kuni ma seal kõhklesin, kummale poole minna, kuulsin selja tagant tänavaootsast veereva kruusa kriginat. Ma ei vaevunud uurima, kas ka elukat ennast näha saan, tormasin lihtsalt poolhuupi vasakule, sest selles suunas tundus teisel pool raudteed heledam valgus põlevat, mis loodetavasti mõnd suuremat tänavat või ehk lausa asustatud kohta tähistas. Tee pööras esiteks raudteest eemale, siis aga ristus järgmise suuremaga ja see viimane läks üle raudtee. Joostes vaatasin aeg-ajalt üle õla ja jälitajat õnneks näha veel ei olnud. Kuulda ma teda enam ei saanud, sest kusagilt lähenes rong.

Olin umbes 50 meetrit raudteeülesõidust, kui langesid automaatset tõkkepuud. Jooksin edasi ja muidugi jõudsin üle raudtee piisava varuga, kuigi läheneva rongi tuli juba paistis. Mulle tundus tõkkepuude allalaskmise ja rongi tuleku vaheline aeg tavatult lühike olevat, kuid see oli võib-olla sellepärast nii, et rööbastelt paistis ära paari kilomeetri kaugusel asuv suurem jaam ja sealtpoolt tulev rong alles kogus kiirust. Tegelikult seisatasin keset raudteed sellepärast, et kaalusin natuke aega tõsimeeli rongi peatamise võimalust. Rongijuhtidel on raadiod ja rööbastel vehklevast hullust teatatakse kohe. Kuigi neil viimastel tänavatel oli nii mõnegi maja aknas olnud valgus, polnud mul enam neid minuteid, mis oleksid kulunud kellegi uksele koputamiseks ja selgekstegemiseks, et mul on politseid vaja. Ma ei osanud prantsuse keelt, siin elavad inimesed ei osanud tõenäoliselt ühtki muud keelt, ma ei võinud kindel olla, kas siin kõigil telefonegi oli, ja politsei kohaletulek oleks kindlasti omakorda veel kurat teab kui palju aega võtnud; tagatipuks ei osanud politseinikudki tõenäoliselt ühtki muud keelt peale prantsuse keele, nii et...

Rong andis ülesõidukohale lähenedes vilet. Täna otsas mu taga ilmus nähtavale must kogu. Teisel pool tuhisesid kusagilt välja mootorrattad. Taandusin rööbastelt ja tõmbusin raudtee kõrvale ühe posti taha varju. Mul oli võimalik põgeneda ainult piki raudteed. Rong tuhises aina kiirust kogudes minust mööda ja taas polnud mul valida midagi, hakkasin liikuma enne, kui mõtte lõpuni jõudsin mõelda – tormasin piki raudteed nii kiiresti kui jalad võtsid, sain ühe vaguni trepi käsipuust kinni ja vinnasin end üles.

Vaatasin ringi ja leidsin end seismas mingisugusel ülekäigusillal. Mu esimene mõte oli olnud iga hinna eest peale saada, kõik muu tundus teisejärguline, nüüd aga ümbrust uurides taipasin, et pooljuhuslikult olin pea ainuvõimaliku koha valinud. Kaubavagunitel on küll otstes trepid ja käsipuud, kuid sinna kõõluma ja pikemalt tuulduma jääda poleks kahtlemata mõnus olnud ning vagunisse sisse vist tänapäeval enam nii lihtsalt ei pääse. Rong kogus aina kiirust ja mina poleks enam tahtnud üle puhvrite järgmisele vagunile ronida, üle katuste hüppamine aga ei ole kontaktliinide ajastul just väga tervislik tegevus. Sihukest, millel ma nüüd sõitsin, nimetatakse minu teada punkervaguniks, kuid kas sellega veeti kruusa või vilja, ei suutnud ma enam otsustada. Mitte et sellel mingit tähtsust oleks olnud. Üritasin ühelt ja teiselt poolt piiludes näha, mis mu jälitajatest on saanud, kuid paistis, et rongile keegi hüpanud ei olnud, seega olin hetkeks pääsenud.

Mis edasi? Mul ei olnud kõigepealt õrna aimugi, mis suunas ma sõidan ja kaua see kesta võib, teadsin vaid, et bussi igatahes võin unustada. Minutid roomasid mööda, kasutasin neid puhkamiseks ja mõtlemiseks – mida mõlemat hädasti vajasin – ning sain suurepäraselt aru, et olen vaid väheke ajapikendust saanud. Ei, siis ma veel ei arvanud, et mu jälitajad ei ole siit ilmast pärit. Pigem järeldasin nende võimekuse ja operatiivsuse põhjal, et see on vaid minutite küsimus, mil nad mul uuesti kannul on. Kes nad olid? Kui väärtuslik võis olla too kummaline kristall, mis mu taskut pungitas? Prantsusmaa see osa on nii tihedasti asustatud, et pea kogu aeg roomas mööda tulesid, ja

nende valgel otsisin taskust välja ning asusin esimest korda põhjalikumalt uurima oma saaki. Esialgu nägin siiski väga vähe ja mitte midagi sellist, mida ma juba teadnud ei oleks. Hoidsin kivi silme ees, lootes võimalikult rohkem püüda kaugete laternate valgust ja arvasin tabavat kiiresti vilkuvaid punakaid täpikesi kusagil kristalli sügavuses. Lähendasin kivi silmale ja ajuti suutsin eristada justkui mingeid mustreid ja jooni. Panin kivi peaaegu vastu vasakut silma ja teadvustasin alles mõne sekundi pärast, et näen tõepoolest selle sees kummalisi kolmemõõtmelisi struktuure. Näen neid vahepeal saabunud pimeduses, sest parasjagu olime asulatevahelisel lõigul ja näen neid vaatamata sellele, et hoian kivi silmale palju lähemal, kui see fokuseeruda peaks suutma. Ma ei julgenud seda fenomeni katkestada ja muudkui vahtisin tohutu põnevusega tollesse kumavasse sügavikku. Muster võbeles ja korruga olin ma seal sees. See ei ole tavamõistetega kirjeldatav ja kuna ma teadsin, et laman ikka veel vaguni ülekäigusillal, oranžikad kaarduvad lõngad gaasistunud varjudena mu ümber, arvasin mõnda aega, et mu meeled petavad mind ja silmade kujutised on kuidagi kokku sulanud. Sirutasin käe välja ja puudutasin kõige lähemat, otse mu rinna juurest algavat valgustoru. Sain tuntava elektrilöögi, ümberringi praksatasid sädemed ja korruga ma teadsin.

Minu käes oli Kohtunikukivi. See ei olnud küll punane, nagu ma mäletasin lugenud olevat, aga ma võisin eksida.

Ma teadsin nüüd, et tagasiteed ei ole ja ma pean Mustri läbima. Kusjuures kõige tõenäolisemalt saan ma selle juures surma, sest mul puuduvad vähimadki ettevalmistused ja teadmised ning mis kõige tähtsam – kristall ei salli võõraid. Stopp – ma peaksin siis juba surnud olema? Selle asemel lebasin ikka veel täiesti elusana tollel tundmatus suunas läbi Euroopa kihutaval rongil, peos rohekat elektrit pilduv valgus, mis ilmselgelt siia maailma ei kuulunud ja mille olemasolu võimalikkuse üle ma veel mõned tunnid tagasi mõnuga hambaid oleksin teritanud.

Esimesed sammud ei olnud tegelikult üldse rasked ja rangelt võttes ei ole mu liikumist üldse paslik tavaliste ruumis liikumise terminitega kirjeldada. Nimelt teadsin suurepäraselt ühes teadvuse nurgas, et laman kui transis külmal vappuval ja koliseval metallil. Ometi ma *astusin* mööda kahvatu päikese karva valguse joont edasi, tajudes, kuidas minust uhkavad läbi kirvendavad energialained. Vastupanu suurenes tasapisi ja ainus, mida teha sain, oli tempot säilitada. Kohati oli see valus, enamasti lihtsalt ebamugav. Alailma pidin vaatama, kas mul kõik kehaosad ikka alles on. Natuke hiljem tuli mure, kas see ikka olen veel mina, kes seal joonel end edasi hiivab – mälestused keriti kui jooksmapäasenud filmilindil edasi-tagasi, tundsin korruga kõiki emotsioone ja mu teadvus hubises kui küünlaleek tuules, keeldudes hetketi töötamast. Sain muidugi aru, et see oligi täpselt see, millena tundus – mingisugune tehisintellekt uuris ja kaardistas mind, samal ajal proovides mind modifitseerida, mind kuidagi oma arusaamade ja vajadustega sobitades ringi teha. Üht võin küll öelda – ma ei kartnud üldse. Teadsin, et hävin, kui katset ei läbi, kuid asi tundus seda väärt olevat.

See võttis palju rohkem aega kui ma oodanud olin ja oli ühtkokku palju kurnavam kui ma eales kirjeldada suudaksin. Lõpupoole näisid jooned vaid ülespoole kaarduvat ja terve minek oli üks kogu jõu kokkuvõtmist nõudev ronimine. Valgus pimestas mind, sädemed tõusid üle pea ja kõrvetasid valusalt, kiiremini minna oli võimatu ja peatumine oleks tähendanud seda, et ma ei suuda võib-olla mitte kunagi end uuesti liikuma saada. Ma ei mäleta suurt midagi viimasest osast, eriti Mount Everesti kõrgust tõusu kristalli pimestavrohelisse südamikku. Mäletan vaid mõistuströövivald ränkrasket pingutust... ja siis seisin ma valges valguse ning hetk hiljem olin vaguniplatvormil tagasi, kivi mu allalangenud pihus vaid tavaline kivi.

Ei... siiski mitte. Kui ma silmad sulgesin, tajusin ma ikka toda kristalli ja teadsin täpselt, kus suunas see on. Muigasid mõrult, sest arvasin teadvat, kuidas mind jälitati – ilmselt polnud ma ainus, kes Mustri läbinud. Samas taipasin, et kuigi ma loomulikult pole ainus, kes seda kunagi teha on võinud, ei pruugi see veel ainus meetod olla. Kui tol kivil oli selliseid hämmastavaid omadusi, pidi seda olema võimalik jälitada tuhandel erineval moel, millest suurem hulk mu kujutlustesse mahtuda ei

saanud.

Mu teadvusse jõudis ka, et olen juba ärkamisest peale kuulnud kopterimürinat. Piilusin ülespoole ja nägingi lennumasinat rongile järgnemas. Niisiis oli mu puhkeaeg läbi. Mitte et ma midagi muud oleksin oodanud, kuid ma olin taas alahinnanud mind jälitava seltskonna võimeid ja võimalusi. Korraaks haaras mind raev ja abitus. Ma ei olnud tegelikult kuhugi jõudnud. Ma olin ikka seesama surelik ja kui kivis hulkumine oligi mulle mingeid võimeid andnud, ei osanud ma neid kasutada. Ma tahtsin ära. Ma tahtsin kuhugi, kus poleks neid äraneetud jälitajaid, kõiki neid tüüpe, kes üksteist killivad. Ma tahtsin kuhugi, kus poleks neid tobedaid ronge ja liiklusummikuid, pimedaid linnu täis mõttetult askeldavaid imbetsille...

Vaguni kiirus hakkas langema ja ootamatult avastasin, et koidab. Tõusin ja toetusin käsipuule, imetledes ümberringi laiuvat maastikku. Rohtunud raudteetammilt algasid kastesed aasad ja kõikjal ümberringi kaarduvatel vooretel kasvasid tohutute igivanade puude salad. Pilgu eest libises mööda suurem lagendik, millel lookles oja, udujooned hõljumas võrendikel. Hirvekari tõstis rongi lähenemisel pead ja jälgis meid pilguga.

Siis tõusis päike ja kuldse valguse kiired panid tolle linnulaulust rõkkava imedemaa särama. Vagun veeres üha aeglasemalt ja aeglasemalt ning sellesse ümbrusesse kuidagi sobimatuna tunduv rataste lõka-lõka hakkas häbelikult vaikima. Kopter oli kuhugi kadunud ja üldse ei näinud ma kusagil ainsatki märki inimasustusest. Kummardusin ettepoole piiluma ja avastasin, mu vagun on esimene, ülejäänud rong oli kah oma teed läinud. Tagumised vagunid olid alles, kuid niikaugele, kui mu silm seletas eespool kaugusesse sirutuvaid roostetanud rööpaid, polnud ühestki muust mehhanismist mingit märki.

Tasapisi hakkas mulle päralt jõudma, mis õieti oli juhtunud. Ma olin tahtnud ära ja nii oligi sündinud – ma olin liikunud ühest Varjust teise. Ma ei teadnud, kas jälitajaid suudavad mulle siia järgneda, kuid kuna neid esialgu ei paistnud, tundus, et vähemalt mõneks ajaks olen neist lahti.

*

Istusin uuesti ülekäigurõdule, seekord jalad väljapoole rippu, ja lihtsalt kogusin end mõnda aega. Niisiis suutsin ma liikuda Varjudes. Niisiis olid tõesti olemas Varjud, kontseptsioon, mis mulle vana Rogeri juttudes kõige kahtlasem oli tundunud. Samas, milline oli mehhanism, mille alusel osutus valituks mingisugune Vari, kui soovisin ühest teise liikuda? Kuidas välditi kogemata sattumist tapvasse keskkonda? Niipalju, kui ma mäletasin, olid mõned Varjud ohtlikud, kuid kas tõesti oli nende vältimiseks ainuke võimalus liikuda vaid üle sarnaste maailmade, otsides ettevaatlikult, detailikaupa omale sobivat? Kas Roger ei teadnud seda isegi täpselt või – vastupidi – ei pidanud vajalikuks seletada midagi, mis talle endale elementaarne oli, igatahes oli ta minu mäletamist mööda selles osas vastikult ebamäärane. Minu loogika järgi eeldaks aga näiteks see, et kui sa sõidad autoga teel ja tahad teises Varjus kah teele sattuda, et kusagil, minimaalsel juhul siis sinu alateadvuses on mingi mehhanism, mis võrdleb ja otsib sobivaid Varje ja valib kuidagi koht, kuhu sa satud. Või teeb seda siis Muster? Minu puhul siis ilmselt too Kohtunikukivi? Ma olin olnud raudteel, olin endaga kaasa võtnud mingi osa oma ümbrusest – antud juhul siis pool rongi – ja olin sattunud täiesti inimtühja maailma, kuid rööbastele, millel isegi laius juhuslikult klappis Lääne-Euroopa omaga.

Vagunid olid lõpuks peatunud, ja õnneks järjekordsel lagendikul, kus oja üsna korralikuks tiigiks paisus. Hüppasin maha ja kõndisin algatuseks vaguni etteotsa. Rööpad olid vanad ja roostes ning paistis, et nendel pole aastakümneid sõidetud. Kohati oli liiprite vahelt kasvanud üles võsa, kuid selle olid liikuvad vagunid vaevata maha surunud. Ühenduspühver oli justkui pooleks murtud ja murdekohal läikis metall. Turtsusin, kujutledes, kuidas seda rongipoolt praegu otsitakse, kuid õnneks polnud see minu mure. Muide, ka suruõhuvoolikute rippuvad otsad olid kui noaga lõigatud

ja minu teada oleksid rõhu kadudes kõigi vagunite hädapidurid pidanud automaatselt rakenduma. Jäi vaid oletada, et juba rongi koostades oli keegi unustanud mingid ventiilid avada, sest muud võimalused olid hullemad...

Laskusin teetammilt alla tiigi äärde ja pesin oma käed ja näo puhtaks. Vesi oli külm, kuid talutav, ja hommik oli õige kähku üsna soojaks läinud. Kõhklesin natuke, ajasin siis kogu kesta maha ja hüppasin vette. Kui siin oli piraajasid või riideid varastavaid päkapikke, oli mu Varjudes liikumise loogikas viga.

Tagantjärele võin muidugi öelda, et eks mu loogika suuremas osa vigadest koosneski, kuna informatsiooni asemel olid mul mitte eriti täpsed mälestused ühest loost, mille kirjapanemisel polnud kindlasti lähtunud selle kasutatavusest ühest maailmast teise liikumise praktilise õpikuna. Samas ei ole mulle loomult omane olgu või jumalatega kohtudes halinal vaibastuda ja seega, kuna taevas kaela kukkuvat ei paistnud, oligi esimene probleem end pisut puhtamaks saada.

Olin siiski kogu aeg teraselt ringi piilunud, nii et peaaegu nägin, kuidas ta tuli. Õhk hakkas raudtee kõrval esimeste vagunite juures virvendama ja siis sammus ta juba nõlvast alla. Olin hakanud oma riiete poole nihkuma ja kui ma sellelt 30-40-meetrisele distantsile ta pilgust ja käitumisest õieti aru sain, luges ta ühe hetkega kokku, et jõuan nendeni igal juhul esimesena. Ta seisatas hoopis ja vaatas kätt varjuks silme ees hoides pikalt ringi. Sumasin kaldale, kuulutasin rätikuks särgi, mis isegi hädasti pesemist vajab, ja silmitsesin omakorda teda. See oli naine, ja väga kena pealegi. Ta paistis olevat üsna lühikest kasvu ja sale, ta nahk oli hele ja juuksed süsimustad. Ta oli riidetud roheline koredast riidest põlvi paljaksjätvasse seelikusse ja sellega harmoneerivas pisut tumedamas toonis vesti, mille all oli valge lühikeste varrukatega särk. Ta pea ümber oli pisut küütlevast helerohelisest riidest pael, mis suurema osa juustest kuklasse pahmakasse kogus ja ülejäänuid silmle langemast takistas. Jalas olid tal pisut üle pahkluu ulatuvad tumepruunist nahast pehmed mokassiinimoodi poolsaapad. Siis tuli ta uuesti lähemale ja tema liigutustes oli elukutselise tantsijanna või tsirkuseartisti lummatavat nõtkust. Nüüd oli tema kord mind pikalt uurida ning see, et ma pükse jalga ei olnud saanud, ei paistnud teda häirivat. Tõmbasin esimeseks selga teksatagi, ja sel põhjusel, et tolle taskus oli kristall. Ta silmad kiindusid nimetatud taskusse, justkui näeks ta läbi riide, ja ootamatult sattusin segadusse. Olin ta vanuseks määranud 20-25, kuid miski ta pilgus pani mind arvama, nagu peaks ta minust palju vanem olema. Muidugi on seegi tagantjäreletarkus, kuid tajusin temas ka peent kogenud taipu ja julma kiskjalikkust... või lühidalt öeldes teadvustasin endale, et mingi plikanatt see mu ees seisev olevus küll ei ole. Ja veel – mind haaras mingi kummaline *déjà vu*, kuigi tundus ilmselge, et mul on olnud üsna võimatu temaga kusagil kohtuda.

„Eg dähö ilme rür deku?”

Ta hääl ei olnud ei madal ega kõrge ja ta lausus seda melodiliselt, kuidagi nagu poollauldes.

„Seda keelt ma ei mõista.” Oli vist üsna ükskõik, mida öelda. Ajasin ka püksid jalga. Mida teha aluspükste, särgi ja sokkidega? Vabandan kõigi kangelasmüütide austajate ees – ma tean küll, et Tõeline Mees on alati valmis, kuid mina olen ikkagi lihast ja verest olevus, kes muuhulgas higistab ja asjal käib. Käärisin püksisääred üles, kahlasin tiiki tagasi, loputasin eelnimetatud riidesemed läbi, väänasin välja ja riputasin põõsaokstele kuivama. Naine jälgis mind kogu see aeg ainitisel pilgul, millest ei puudunud allasurutud hämmastus. Istusin, pühkisin nii hästi kui suutsin jalatallad puhtaks ja tõmbasin tossud jalga. Ta viipas mulle, et me minema hakkaksime. Korjasin oma pesu kokku ja... kuhu ma need panema pidin? Võtsin lihtsalt näppu ja keerutasin neid, et rutem kuivaksid. Olime läinud kümme sammu, kui ta peatus ja mind uuesti mõõtis. Midagi mu tegevuse juures ilmselt häiris teda kohutavalt, kuid – kurat! – mida ma tegema pidin? Ta lausus mingi sõna ja tegi käega liigutuse, mida ma õieti jälgida ei suutnud. Miski nagu löi mu kätt nii, et see tuimaks muutus, sõrmedel oli korraka palav ja kuidagi väga kihelevalt ebamugav. Võtsin riided teise kätte, et sõrmi raputada ja avastasin siis, et hilbud on kuivad... Einoh, kena trikk. Hakkasin tagi maha ajama, et taas inimese moodi riietuda, kuid ta peatas mind kannatamatult viibates. Kibrutasin

kulme ja laiutasin mõistmatult käsi, nõudes seletust. Ta osutas piki raudteed mu tuleku suunas taevale. Esialgu ma ei taibanud, kuid siis kuulsin kopterimürinat ja nägin lõpuks ka lennumasinat ennast.

„Fuck!”

Me jooksimet metsa. Ta juhtis mind hiigelvõrade alla rohelistesse hämarusse ja näis valivat teed aina sügavamale metsa. Ta jooksis kiiresti ja kergelt, see olin mina, kes alailma puujuurtele koperdas. Just enne seda, kui me jõudsimet natuke laiemale ja paremale rajale, kangastus mul hetkeks silme ees kivi sisemuse tumerohelises kumas hõljuv valgusniidistik. Rada muutus järjest paremaks, me ületasime mingisuguse pisikese lagendiku ja valisime uue sihi, mille kaugeimast otsast näis paistvat valgust. Me muudkui jooksimet, minul oli juba hing paelaga kaelas, aga too kummaline naine ei paistnud üldse väsisvat. Veel korra sähvatas mu meeltesse Muster, ja siis olime avaral lagendikul, mis tasaste nõlvadena laskus kusagil kaugel sinetava viiruni, mis minu poolt võis olla nii tume mets, soo kui meri.

Naine mõõtis mind üle õla oma seletamatul pilgul ja tasandas tempo kiire kõnnini. Ta heitis iga natukese aja tagant pilgu ümbrusele ja tegelikult toimsin samuti. Siis ta peatus ja tõstis käe, andes mulle märku samuti teha. Kuulatasime mõlemad – kopterimürin. Ta lausus südametäiega paar sõna ja kuigi ma neist aru ei saanud, oli ilmselge, et tegemist on vandumisega. Hakkasime uuesti jooksmet, tajusin korraks valgusmustrit ja meie teed lõikas sügav uhtorg. Aeg-ajalt komistades turnisime piki selle nõlva edasi, samal ajal allapoole laskudes. Kohati veeresid meie jalge alt kivid ja kadusid põhjas vonklevasse udulinti, kuid mingit erilist riski selles poolsõrkides minekus ei olnud. Jõudsimet alla ja leidsime mingisugusele raja või tõenäolisemalt voolava vee poolt siledakslihvitud renni, mida mööda oli kerge minna. See avardus, kogu org laienes – Muster! – ja niipalju kui ma meid ümbritsevast udust eristada võisin, olid mäeküljed kadunud ning me jätkasime oma kiirkõndi kitsal kaljuharjal, mis ikka veel tasapisi laskus. Õhk muutus soojemaks ja niiskemaks, meie rada oli järgi vaid nii 5-6 meetri laiune kaljukiil, kuid ilmselt hakkasime mingisuguse tasandikuni välja jõudma, sest mõlemal pool eristas silm iga sammuga lähemale kerkivaid puudelatvu.

Rada laienes uuesti ja siis lihtsalt lõppes pisut kummis lagendikuga, mis isegi künka mõõtu välja ei andnud. Kaljupind sukeldus murukamara alla ja peale mõne laialipillatud kaljurahnu oli eespool vaid rohelus. Naine suundus üle aasa, leidsime kaljude vahelt voolava allika ja laskusime mõlemad seda ääristavatele rahnudele istuma. Olin viimase osa meie teekonnast ilusti ta kõrval püsinud, kuid ta paistis selle üle sama hämmastunud olevat kui kõige muu minuga seonduva üle. Ta kummardus oma sääremarju masseerima ja korraga ma teadsin, kus teda näinud olen – unes. Ühes neist kummalistest unedest, mis mind aastaid vähemasti teismeliseeast saadik saatnud olid, ja tegelikult ei olnud neis otsestelt midagi halba või ebatavalist, kui haruldane selgus ja ühe ning sama teema kordumine välja arvata. Selle konkreetse viimane versioon oli välja näinud umbes nii –

Ma kõndisin oma lapsepõlve metsas, mis õieti oli mets vaid linnalapse jaoks – eeslinnade vahele kiilutatud mõneruutkilomeetrine lapp viletsat männikut ja pajuvõsa. Sattusin paika, mida päris metsas mu mäletamist mööda ei olnud ja mis pidi vist kujutama muistse hiie jäänukit – hõre mets koosnes seal murdunud ja pooldõnsatest tammedest ja igal pool laiutasid mustunud kännud. Ma läksin edasi ja siis ei olnud ma enam sellelsamal lagendikul, ma libisesin maailmast ära. Ümberringi oli mets, mis oli ja ei olnud ka seesama, kus ma enne olin olnud. Teises osas oli see nüüd mets, kus mu kauged esivanemad olid oma jumalatele ohvreid toonud ja nende lõkete suits hõljus ikka veel puude vahel, tulede must valgus virvendamas kauguses. Ma ei suutnud seda isegi unes uurida, sest sellest tuli peale masendav, maadligi suruv nukrus, hingus asjadest, mis olid palju suuremad kui inimene suutis taluda. Ja veel – ma ei eksinud, nimetades tuld mustaks – kogu see maailm oli mustvalge ja negatiivis pealegi.

Edasi olin tavalises metsas ja tajusin teise olendi lähedalolu. Kiired liigutused, hirmunud olek,

haprus, kild midagi kummaliselt sooja ja hella selles vastikus öös. Ma astusin sinnapoole, kuid ei näinud teist enne, kui me kokku põrkasime, või õigem oleks öelda, et ta mulle sülle tormas.

„Ohhh!” Naine oli minust peajagu lühem, ta hingeldas ja temast hõngus tundmatute lillede nõrka hingematvat aroomi. Pehme riidekude tundus sõrmede all libe. Ma hoomasin, et ta väriseb. Ta proovis nagu edasi lipata, ent jäi siis kuulutama. Ma kuulasin koos temaga. Ainult tuul, vihma langemine, okste sahin ja kägin. Tasapisi ta lõtvus ja tõmbas sügavalt hinge. Käsi tõusis, peened soojad sõrmed libisesid üle mu näo. Ta tõmbus kõssi. Ma avasin jopehõlmad ja tõmbasin ta enda ligi, ta rabeles hetke vastu, rohkem küll instinktiivselt, siis liibus mu vastu. See oli alati imeline hetk, mida mäletasin ka ärkvel olles – kummaline rahutus ja ohutunne, ent samas tundus oluline vaid tolle haldjaliku olevuse lähedalolu. Ta riided olid õhukesed, ilmale ilmselt sobimatult õhukesed, ja ma tajusin õige mitme meelega, kuidas ta mõistustvõtvalt lõhnavate juustega pea mu õla vastu toetas, tundsin ta rindade puudutust, puusade ja jalgade täiuslikke tihkeid ja samas pehmeid vorme enda vastas, tundsin, kuidas kiirest hingeldamisest kõht mu kõhu vastas liikus...

Pikaldane veniv ulgumine kajas läbi metsa. Selles ebaloomulikus hääles oli kogu jahti pidavate olendite tõu vaev ja näljanukrus. Naine karjatas tasa. Ta võttis mu käe ja tõmbas mind edasi, mina aga keskendusin ümbrusele. Ulgumine kostis lähemalt ja tõmbasin meid ära negatiivi. Ulumine kostus uuesti. Ma vaatasin uskumatult tagasi, sest unenäos teadsin raudselt, et mitte ükski loom ei tungi kunagi vabatahtlikult sellesse paika. Lasin naise käe lahti ja sikutasin taskust püstoli. Jõudsin veel korra tema poole vaadata, kui ta seal minust sammu kaugusel seisis ja mind pärani silmi defineerimatu ilmega uuris, siis pöörasin end sinnapoole, kust ulumine kostis.

Jälitaja sarnanes enamasti hüääniga, see tuli kiiresti ja ma vajutasin päästikule. Relv lõi tagasi ja kaikuva lasu järel rebestas õhku kilav valukisa. Olend põikas vasakule ja veeres nõlvast alla. Ma söötsin talle järele. Ma kuulsin, et naine hüüdis mulle midagi, ent ma ei saanud temast aru. Orus polnud kedagi. Ma pöördusin tagasi. Naine oli ka kadunud. Ma hüüdsin, otsisin ümbruskonna läbi, ent ei leidnud mitte midagi. Ma pöördusin tagasi maailma nii seal, kust ta tulnud oli, kui seal, kuhu ta jätsin ja veel vähemalt paarikümnes muus kohas. Tühjus. Väsinuna, rahutuna visklesin ma seal, kuni sain aru, et see on vaid mu oma voodi ja uni...

*

Olime puhanud seal kividel vaevalt viis minutit, kui naine tõusis ja end uuesti minema asutas. Tõusin samuti ja millegipärast tundsin kerget pööritust. Maailm oli kuidagi väga kerge. Ent viimastel tundidel oli hullematki juhtunud ja muutunud gravitatsioon või ajataju pigem sobis pilti. Sammusime kõrvuti läbi metsa ja ületasime parasjagu väikest lagendikku nii, et pisut vasakule hoidsime, kui taas sähvatas mu meeltesse kivisisemuse lõngasasi. Pole vist vaja öeldagi, mida juba teadsin – iga kord, kui see juhtus, mängis too naine Varjudega ja me libisesime väliselt üsna märkamatu ühest maailmast teise.

Loodus oli siin madalam ja taevas kõrgem. Uus muutus. Tasandik oli kuiv ja kuidagi talvine, kuigi väga külm ei olnud. Pajuvõsaga sarnanevad tihnikud nägid välja kuivakskõrbenud nagu lõunamaade mäenõlvad suve lõpus. Veel üks muutus. Vaid liiv ja kaljud, nende vahel harvad tutid tolmuseid mägimände. Ja vaikus. Linnulaul, tuule sahin lehtedes ja muu, mis allikaäärse metsaga kaasa oli käinud, oli täielikult kadunud, kuigi sammudes vastas meie teekond vaevalt viiele kilomeetrile. Muutus. Taevas oli tume ja valgust andis sinakasvalge täht. See oli päikesest palju pisem ning seega valitses videvik. Elu ei olnud üldse, sammusime mööda kiviklibust tühermaad. Tasapisi hakkas see harjaks kaarduma ja varsti taipasin, et liigume kiltmaataolisel kõrgendikul. Ma ei näinud, mis servade taga on. Taas muutus. Hakkasime vist kuhugi jõudma, sest peale ühe madala kurrutise läbimist oli mõnisada meetrit eespool serv. Maa lõppes lihtsalt ära. Olin valmis olnud igasugustest võõrasteks maailmadeks, ent miski ei olnud mind ette valmistanud *nii* fantastiliseks vaatepildiks, kui nüüd kaljuveerele lähenedes mu pilgu all laiaila laotus. Mõned minutid kulus mul

kõigepealt mõõtkava paikasaamiseks. Meie ees haigutas lõputu tühjus. Tumesinine, siin-seal heledate vilkumatute tähtedega kirjatud taevas ümbritses meid igast küljest. Pilvi ei olnud, nende asemel hõljusid tolles irratsionaalses pidetuses mäed. Hõljusid ilma igasuguse toeta. Kõige lähem oli vast paarikümne kilomeetri kaugusel ja ehk kilomeeter madalamal, see oli oma viis kilomeetrit läbimõõdus ja samapalju kõrge, meenutades pooleks lõigatud muna, sile tahk ülespoole. Neid oli kümneid ja kümneid ja enamiku peale ma ei näinud, sest need olid allpool ja rohkem põhjaga minu poole pööratud, mida kaugemal, seda rohkem. Hakkasin mõttes arvutama ja mul hakkas väga külm, kui nähtu proportsioone hoomasin – mäed moodustasid umbes planeedisuuruse kera. Ja selle kõige lähema peal olid metsad ja külad.

Vaatasin ringi. Naine oli kadunud, aga minust paremale ja pisut tahapoole, sinna, kus ta viimati seisis, oli tekkinud mingi kütlev kuhi. Siis ahmisin õhku, sest sealt vaatasid minu poole silmad, kindlasti tolle naise silmad, kuid palju suuremad ja hoopis ootamatus kestas. Olend liigutas end ja ajas aeglaselt püsti. Ma ei suutnud maha suruda alateadlikku hirmu ja taganesin piki kuristiku serva. Olend norsatas ja keeras end aeglaselt, lastes end silmitseda. See oli lohe. Ta ei olnud üldse selline, kui muinasjuttude lohed, end muud nime tal olla ei saanud. Kõigepealt – ta oli ilus. Ta oli suur ja graatsiline, oma seitsme-kaheksameetrine peast lookleva sabani. Tal olid suured kütlevad nahkhiiretiivad, lihaselised (kuid mitte kõõluselised), pehmete vormidega keha ja jäsemed. Pea oli sale, hoopis väiksemate lõugadega kui võis kujutleda, ja nahk oli särav ning pehme. Muidugi, küünised olid läikivad ja ka hambad olid aukartustäratavad, ent silmad olid – nagu öeldud – suured, kuid lausa inimlikud. Üldse oli ta kuidagi armas.

Kui ta seal end keerutas, taipasin endagi viletsate zooloogia-teadmiste baasilt, et toda olendit võib uskuda – ta ei olnud krokodill, kellele on tiivad külge joonistatud. Lohe laskus tagakäppadele istuma ja ma nägin ta võimsaid, inimkehast jämedamaid rinnalihaseid, mis nägid välja nii, et nad tõesti suudavad neid tiibu liigutada. Ja ta esikäppade kohta oleks kohane öelda „käed”. Juba nende esimeste sekundite jooksul taipasin ma ka selliseid detaile, et need olendid kas istuvad ja kasutavad käsi või tatsavad ringi neljal käpal – erinevalt inimesest nad ei *käi*, nad *lendavad*.

Lohe vaatas mulle otsa, osutas siis peaga oma seljale ja põlvitas. Selge ju küll, aga seekord muutis – otse öeldes – argus mu taipamatuks. Ta viipas uuesti kannatamatult oma seljale, uuris mind paar sekundit ja viipas siis käega selles suunas, kust tulnud olime. Üle lagendiku kiirustas neli musta riietatud inimkuju.

Ohkasin ja ronisin lohele selga. Muide, ta oli riides – keha kattis rohekas libe kangas ja kõhul paistis midagi tõmbluku sarnast.

Võimsad tiivad tõusid ja siis olime õhus. Lohe vehkis kogu jõust ja mulle tundus, et ta kõht peaaegu riivas servakaljusid. Hetk hiljem aga tõusime kiiresti. Paistis, et see ei ole ainult õhuvool, vaid ka mingi mulle tundmatu jõud – ilmselt seesama, mis neid mägesid hõljumas hoidis –, mis meid kõrgustesse kandis nii hoogsalt, et lohe laperdas pisut, püüdes tasakaalu säilitada. Hoidsin ta kaela ümbert kinni ja kuna edasi läks lend sujuvalt, riskisin isegi tagasi vaadata. Nelik oli servani jõudnud ja askeldas seal. Justkui monteeris mingit seadet üles... ja siis ei olnud selles enam kahtlust, sest me ei olnud veel eriti kaugel ning mu silmad seletasid suurepäraselt, kuidas umbes käsivarrepikkune nool paika seati ja üks olevustest kummardus meid sihtima.

„Nad lasevad meid kohe!” röögatasin lohele. Ta ei saanud muidugi sõnadest aru, kuid pöördus vaatama, ja see meid päästiski. Nool liikus palju kiiremini, kui ma seda võimalikuks oleksin pidanud. Arvatavasti oleks see lohe puhtalt läbistanud, kuid nüüd suutis ta natuke kõrvale põigata. Nool raksas tiiba ja lagunes sinakasvalgeks tuleks. Õnneks läks põhiline tulesamma meist mööda, leekides vaid paarikümnemeetrise pimestava koonusena ja põletades tiiba meetrise augu, mille servad kärssasid. Kui minusse oleks selline auk tehtud, poleks mingit edasit enam tulnud, ja ega see lohele ka hästi ei mõjunud. Ta kriiskas pikalt ja tõmbas tiiva keha ligi. Tegime õhus kukerpalli ja see oli vaid puhas õnn, et ma kinni jaksasin hoida. Hetkeks tundus, et me kukume sügavikku, kuid

kuidagi suutis ta uuesti tasakaalu tagasi saada ja kuigi ta valust võbelev-sisisevalt huilgas, planeerisime lähema lendava mäe suunas.

Vaatasin tagasi ja nägin tüüpe teist noolt ammule monterimas. Kuigi lendasime väga kiiresti ja olime vaatamata lohe vigasaamisele oma kilomeetri edasi jõudnud, kartsin, et teine lask võib meid alla tuua. Ma olin piisavalt ehmunud, hirmul ja vihane. Kohendasin end ühe käega kinni hoidma ja tõstsin kuuetasku silme ette. Ma ei oodanud eriti midagi juhtuvat, kuid midagi sellist mäletasin kristalliga tehtavat ja meeleheitliku viimase võimalusena tasus ükskõik mida proovida. Ja veel – kristalli taskust välja võtta polnud küll mingit mõtet – tajusin seda niikuinii ja see natuke riiet ei tundunud mingil viisil segavat.

Taevas läks säbruliseks ja uduvöödiliseks kiiremini, kui ma seda eales võimalikuks oleksin pidanud. Aga taevas oli ju igal pool meie ümber! Hakkasime kõikuma, sest korraga olime keset tormi. Lohel paistis raske olevat, ta tooni tekkis pingutavat äginat, kuid teine lastud nool kaldus keerlevates õhuvooludes kõrvale ja läks kaugelt mööda. Torm aga alles algas. Korraga ei näinud me õieti midagi, õhus keerles paduvihma, siis tõmbusid pilveservad heledaks ja ümberringi sähvisid välgud. Lasin masendunult kristalli lahti, sest mul oli tegemist enda kinnihoidmisega ja ega mul ju mingit õiget aimu ei olnud, mis ma edasi oleksin pidanud tegema. Kolmandat noolt igatahes ei tulnud, sest minagi ei näinud meie ümber muud, kui pöörlevaid udupilvi ja vihma.

Õnneks hakkas torm tasapisi vaibuma ja avastas ka, et see oli haaranud üsna väikese alla. Edasi lennates libisesime sellest välja ja meie selja taha jäi tume, tasapisi rahunev ning laiagi lagunev pilv. Jõudsime tolle lähema mäeni, mis algselt vist ei olnud meie sihiks, ja selle juures oli atmosfäär juba peaaegu sama rahulik kui enne mu eksperimente ilmastikukontrolliga. Ületasime serva tõusva õhuvoolu väga suurel kiirusel, nii et see vaid alt vuhvatava pahvakuna avaldus, ja maandusime ühel igalt poolt kaljude või kuristikega piiratud alpi aasa moodi platool vast pool kilomeetrit servast.

Lohe heitis maha ja hakkas lössi vajuma. Esimene hetk nägi see väga võõrik välja ja kõige kohasem võrdlus oleks vast vahtkummiloomaga, millele on väävelhapet või atsetooni peale valatud. Vahtisin seda pärani silmi ja sain minuti pärast aru, et too olevus proovib inimkuju tagasi saada ja tal ei lähe see kergesti. Ma ei osanud teda ka kuidagi aidata. Lõpuks oli ta vist mingist kriitilisest punktist üle saanud, sest ebamäärasest tühjastlastud rannasaurusest inimeseks muutus ta paari sekundiga.

Ja ta õlas ja käsivarres olid pikad tumedad rebendid. Ta hakkas neid terve käega masseerima, otsis siis taskust mingeid kummalisi ammu surnud eluka nahatükkidega sarnanevaid esemeid ja kleepis need süljega haavadele. Ta näis tulemusega rahule jäävat ja vajus kurnatult selili.

Meie pilgud kohtusid. Ta osutas mu taskule ja andis žestidega märku, et peaksin kristalli taas silme ette tõstma. Tegin seda. Ta andis mulle märku lähemale tulla. Laskusin ta juurde ühele põlvele, lähendasin näo tema omale ja kaalusin mõttes, kas pole tegemist igivana trikiga, et ühe kiire rapsakuga kivi mu käest kätte saada.

„Kas sa nüüd saad minust aru?” küsis ta korraga, tehes seda huuli liigutamata.

Tõmbasin ehmunult pea tagasi ja kuna ma samal hetkel adusin, mismoodi see käib, tajusin kontakti katkemist. Kogusin end hetke, lähendasin end uuesti ja seekord hoomasin, kuidas ta mõistus minu ees avanes. Just nimelt niipidi, sest võimendi tõttu oli initsiatiiv tegelikult minu poolel.

„Oled sa lohe, kes võttis inimese kuju või inimene, kes oli lohe kujul?”

„Ma olen lohe.” Naine muigas pilklikult.

„Ma olen sind näinud oma unedes.”

„Sa oled osa sellest seiklusest. Olevik on vaid sõlmpunkt, kus tulevikujooned kokku saavad, et minevikuks laguneda. Kas ma meeldin sulle?”

„Sa oled kena.”

„See on hea. Ja teeb asjad lihtsamaks. Ma vajan su usaldust, Kivivaldjas.”

„Kas ka sina oled seda?”

„Mingis mõttes.”

See vastus oli piisavalt ebamäärane ning tunnetasin, et ta ei taha sellel teemal rääkida. Muidugi käisid mul peast läbi võimalused kivi tema niiõelda lahtimurdmiseks kasutada, kuid teadsin kogu fenomenist ju liiga vähe, et riskida. Ja pealegi oli põletavamaid probleeme.

„Sa oled haavatud. Saan ma sind kuidagi aidata?”

Ta raputas pead. „Ma ei sure. Aga mul võtab kaua aega, et taastuda, ja selles sa mind aidata ei saa. Me peame edasi minema. Ma suudan natuke käia, aga me oleme valel mäel.”

„Milline on õige?”

Ta viipas käega. „See seal.”

„Miks me läbi Varjude otse sinna ei läinud?”

„Varjud ei tööta jõukeskuste lähedal.”

„Et nagu Amberis, Mustri lähedal – sa pead pisut eemalduma, et Varjudesse ära minna?”

„Jah.”

„Ja kas seal mäel on ka Muster?”

„Ei... aga midagi sarnast.”

„Nii et millised on siis võimalused. Kas ka mina peaksin loheks muutuma?”

„Sa ei oska. Ehk sa võid seda kunagi õppida, aga praegu ei ole meil sellest mingit kasu. Me peame leidma kohalikud ja nendega kaubale saama.”

„Esiteks, miks ma pean edasi minema ja teiseks, miks need tüübid mind jälitavad?”

Ta muigas uuesti ja näis millegi üle mõtlevat. Ka mina kasutasin seda aega, et teda veelkord uurida ja kuuldu üle järele mõelda. Selles, kuidas ta mulle silma vaadates pisut pead pööras, ja eriti midagi ta rohekate silmade ilmes oli võltsimatult ta lohelikust poolest, kuid muidu oli ta ka lähedalt vaadates pööraselt ilus.

„Ei, ma ei hammusta.” Toon oli soe ja heatahtlikult pilkav ning ma sain aru, et kuidagi kiirgusid ka mu sõnadesse vormimata mõtted temani. Olgu siis – esitasin küsimuse, mis mul niikuinii keelele oli:

„Kuipalju see su praegune kuju su olemusega kokku läheb? Oled sa ... emane lohe.”

Naine purskas naerma. „Olen küll. Ja naudin seda kuju.”

„Sa ei tohi vist kauaks inimeseks jääda?”

„Näe, sulle on juba peaaegu kõik teada.” Pilge oli ilmne, ent ta tõsines kohe. „Anna andeks. „Kaua” on suhteline mõiste.” Ta ajas end püsti ja kontakt kadus, ent peaaegu kohe lähendas ta oma näo uuesti minu omale.

„Kas tead, sa oled esimene inimene, kes, teades, et ma olen päriselt lohe, ometi ihaldab mind kui naist.”

„Ons’ seda siis nii näha?”

„Ei, pigem sa ei vaevu seda ka kuidagi varjama. Huvitav. Kui sa seda tõepoolest julged, tahaksin kunagi sinuga magada, ma ei ole seda kunagi inimesena teinud.”

Ta nagu kuulatas midagi pea viltu ja vaatas mulle uuesti silma. „Sa tõepoolest julgeksid seda.” Ta vangutas pead. „Sa oled ka esimene inimene, kes suudab lohele kaua silma vaadata. Lähme nüüd.” Ta osutas käega ühe lõhe poole meid ümbritsevas kaljuvallis ja pöördus minekule. „Ma ei jää muidugi inimeseks kauemaks, kui hädapärast vaja. Lähme.”

*

Läksime läbi tolle näidatud lõhe ja laskusime alla metsasele tasandikule. Pole vist vaja öelda, et selliseid puid ja üldse kõiki taimi, mis seal kasvasid, ei olnud ma kunagi näinud. Puud meenutasid pigem hiigelsõnajalgu, samas aga ei olnud nad rohkem kui 3-4 meetrit kõrged, ning kõik lehed ja rohi olid kummalist tuhmi sinakasrohelist tooni. Juba tolle lõhe põhjast algas üsna käidavaks trambitud rada. Naine toetus siiski õige mitu korda raskelt minule ja naeratas tänulikult, kui viimasel järsemal laskumisel tal käest hoidsin. Ta vabastas end metsaaluses, ja seal oli juba mugav käia, seda enam, et see mets ei olnud läbitungimatu võsa, vaid pigem tutiline metsastuv lagendik.

Küla oli paar kilomeetrit eemal, kõigepealt hakkasid üle puulatvade paistma põletatud savist katused ja siis avanes pilgule üsna maaliliste ja – milliste siis veel! – ennenägematu arhitektuuriga enamasti poolkera või torni meenutavate hoonetega rohtunud, kuid puhas ja heas korras külatänav. Seal ei elanud inimesed. Võpatasin, kui esimene neist meid tulemas silmas ja pika vibreeriva vile kuuldavale lasi. Neid kogunes peagi oma tosin ja sellest, kuidas nad mu kaaslasesse suhtusid, oli selge, et lohed on selle sisalikuühiskonna valitsejad. Kujutlege 1,2-1,3 meetriseid sabata iguaanodone, kelle käed on arenenud selliseks, et nendega saab tööd teha, ja kes kannavad riideid. Nende nahk oli helehalli tooni ja loomulikult karvutu; kui neil ka oli kusagil mingeid luuplaadikesi või muud, mida roomajatega – eriti just juura-ajastu suurte roomajatega – seostatakse, siis mina seda küll ei näinud.

Mu kaaslane rääkis nendega samasuguses vilistavas ja sisistavas kõnes. Nad juhatasid meid kiiresti külla, lahti lükati laiad ukсед ühe suurema ja piklikuma hoone küljel ja sealt lohistati välja asjandus, mis mulle kõige rohkem lendavat vaipa meenutas. See tähendab, et see oli suurema elutoavaiba mõddus, voogav, mustiline ja hõljus põlvekõrgusel maapinnast. Vaiba alt kiirgas Spielbergi sinist ja kui ma vaatama kummardusin, paistis sealt umbes nagu paelussidest hooletult kokku heegeldatud pusa, mis tundus elus olevat. Seda uurides tundusid ka minu soolikad paelussideks muutuvat ja ma tõusin kähku püsti. Selle ajaga oli üks neist sisalikest end vaiba etteotsa seadnud ja panin tähele, et vaiba pealispind on tegelikult samasugune köie- või lindisasi, ja viimaste alla tuleb ronida nii, et need sind kui turvavöö kinni hoiavad. Hm, polegi kõige totram...

Puhkes segadus ja kuna ma keelest aru ei saanud, kulus mul õige mitu sekundit, et tabada suund, kuhu nad sihitu ringijooksmise ja kisendamise vahel pilke heitsid. Küla ründasid kuus olevust, kes mulle esimesel hetkel karusnahka riidetatud viikingisõdalasi meenutasid. Nad tulid tapritega vehkides kiiresti edasi ja järgmiseks ma taipasin, et väga hästi võib neil ümber olla nende oma nahk ja peas isiklikud sarved. Iguaanodonid katsusid võidelda, kuid erilist vastast neist ligi kaks korda kogukamatele sõdalastele ei olnud. Ometi jooksis neid mõne sekundiga päris palju kokku ja kui meie suunas tulijate teed tähistasid üksikud surnud sisalikud, siis varsti takerdusid nad igast suunast pealetungivate kaitsjate massi.

Tundus, et meil on piisavalt aega vaibale istuda ja minema lennata, kuid kuuldes oma kaaslanna karjatust taipasin pöördudes, et too avalik rünnak oli peaasjalikult tähelepanu köitmiseks, sest veel kaks sellist suurt karvast olid hiilinud otse meie selja taha. Tapper tegi kaare ja sukeldus varreni vaibajuhi koljusse. Teise ründajaga oli midagi viltu, sest ta karv näis tossavat ja sädemeid täis olevat. Lohenaise käed olid ikka veel tolle karvase eluka poole sirutatud ja ilmselt oli ta kasutanud mingit oma nõidusetrikki. Just äsja vaibajuhiga lõpetanud ründaja keerutas oma taprit ringi ja naine pidi maha viskuma, et mitte vihiseva tera teele jääda. Suitsev kogu näis endaga hakkama saavat, raputas korra pead ja tormas siis minu suunas. Ta oli minust suurem ja mul ei olnud mingit relva,

sestap keerasin ringi ja põgenesin. Ma ei pidanud sobilikuks valida suunda, kus kohalikud tolle suurema jõuguga lahingut pidasid, sest kartsin sattuda vihma käest räästa alla, kui viimased platsi puhtaks saavad. Samas aga ei tahtnud ma ka väga kaugele sattuda ja nii ma lidusin ümber paari majanurga, lootes sattuda võitluspaigale kiirustavatele sisalikele, kes ehk siis ennastohverdavalt mu jälitaja enda hoolde võtavad. Hoidsin muidugi seljatagusel pilku peal ja täheldasin rahuldustundega, et olen elukast kiirem. Ta ei jäänud küll palju maha, kuid mu olukord ei tundunud lootusetu. Paraku aga viis mu põiklemine mind ikkagi lõpuks külast välja ja mul ei jäänud suurt muud üle, kui sirgelt metsa põrutada. Meie vahe kasvas küll iga sammuga, kuid ta püsis mul visalt kannul. Muutusin murelikuks. Ma ei tundnud kohalikke olusid, kuid seda mäge oli üldse oma paar kilomeetrit ja seega pidi serv varsti vastu tulema. Mulle tundus üldiste proportsioonide järgi, et kogu tolle mäe asustus oligi vaid too üks küla üsna keskel. Jäängi seal ringiratast jooksma? Igatahes leidsin, et nüüd on sobiv moment katsetada Varjudega.

Maastik hakkas tõusma ja läks väga palavaks. Rohi kadus jalge alt ja seda asendas tugev sile kaljupind, mida mööda oli hea liduda. Platoo lõppes, kuid sealt edasi ei tulnud lõputu sügavik, vaid tasane sile kõrbepind, ja kõrgustikult voolav vesi oli uuristanud serva laia lauge prao, mida mööda oli lihtne ja ohutu alla sörkida. Kivikõvaks ja praguliseks kuivanud tasandikul oli veelgi palavam, kindlasti üle 40 kraadi. Karvane tuli küll mulle järele, kuid oli näha, et temale ta kasukas meeldis palavus hulga vähem kui mulle – seda ma ju lootnud olingi.

Umbes kilomeetri järel jäin seisma, sest üle õla piiludes nägin, et jälitaja kukkus. Ma ei hakanud siiski talle lähemale minema, kartes lihtlabast lõksu. Lehvitasin endale jakiga tuult ja lihtsalt seisin seal. Umbes viis minutit hiljem hakkas ta end uuesti liigutama, heitis pilgu ümberringi ja ajas end tuikudes püsti. Ta keeras end igas suunas ja uuris maastikku. Siis viipas mulle, pani maha oma sõjakirve ja veel mingid relvad ning taganes, osutades neile ja mulle. Kõhklesin veel natuke, siis läksin ja võtsin need üles. Tapper oli raske, kuid ma oleksin suutnud sellega vehkida. Hoopis iseküsimus oli aga muidugi, et ma polnud mitte kunagi – sõna otseses mõttes mitte kunagi – oma elus ühtki sellist külmrelva käes hoidnud. Seega ei oleks ma ka parima tahtmise juures suutnud sellega midagi mõistlikku peale hakata ja nii tark olin ma küll, et lihtsalt virutamisest puulõhkumise analoogiat appi võttes võib reaalses võitlussituatsioonis väga vähe abi olla.

Ta tuli kõhklemisi lähemale. Lasin ta oma kümnele meetrile, siis tõstsin keelavalt käe. Ta peatus kohe. Ta oli tõepoolest suur inetu ahv ja ta tume karv sõna otseses mõttes tilkus higist. Ta osutas taevale ja kattis siis pea kätega. Sain niigi aru, et tal on palavusega tõsi taga. Viipasin talle, keerasin ümber ja hakkasin astuma. Mul oli ka endal väga palav, ma ei tundnud end seal avatud tasandikul üldse julgelt, tahtsin jälitajatest võimalikult kaugele saada ja nii ma siis otsustasingi järgmisse tervislikuma kliimaga Varju kõndida. Tegelikult oli mulle see Varjudega mängimine juba pööraselt meeldima hakanud.

Me kõndisime üle kuivanud tasandiku ja meie teel hakkas võbelevas kuumuses virvendama oaas. See ei olnudki miraaž, nii et peale mõneminutilist kõndimist jõudsime palmide ja varemetes võlvkaarteni. Üsna hästi säilinud koopataolistes katusealustes oli tuuline, kõrbega võrreldes meeldivalt jahe ja igal pool vulises värske külm vesi. Kummardusin ise allikale jooma ja mu sarviline ahv lausa kukkus ühte tiiki. Laskusin istuma ja korraga tundsin rammestust ning tugevat nälga. Ööd ja päevad olid Varjust Varju kõndides lootusetult segi läinud, kuid kindlasti oli mu isikliku aja järgi juba järgmine päev, seega olin vähemalt ööpäeva järjest üleval olnud ning suurema osa sellest ajast jooksnud või kõndinud. Vett olin lürpinud juba seal esimeses tiigi tolle roostes raudtee ääres, kuid söönud polnud ma midagi. Uurisin meid ümbritsevad puid, kuid ühtki puuvilja moodi asja silma ei hakanud; teisalt pole ma üldse kindel, kas oleksin riskinud tundmatu maailma vilju proovida.

Mis edasi? Kõige loogilisem tundus olevat kogu sellele jamale käega lüüa ja koju kõndida. Kardetavasti oleks mingi hulk mu jälitajatest mulle varsti järele jõudnud, kuid ma vajasin hädasti

toitu ja und. Tegelikult imestasin, et ikka veel püsti püsin...

Ilmselt olin korraks ära libisenud, sest korraga lõi iga mu närvirakk häirekella. Mu pilk oli tabanud sähvatuse karusnahkse sõdalase poolt ja hetk hiljem nägin viskenuga pööreldes oma rinna suunas tulemas. Midagi oli aga valesti, sest nuga tuli kuidagi ebaloomulikult aeglaselt, see nagu tardus õhus ja andis mulle aega. Esimene mõte oli eest ära põigata ja seda ma ka tegin, ent kui olin veelikord noa tulekut vaadanud, sain aru, et järgmiseks on too elukas mul ka niikuinii kallal, sest peale taolist avalikku rünnakut, mida teatud aumõistest lähtudes võiks ka alatuseks pidada, ei ole tal enam mingit tagasiteed. Eriti mõtlemata sirutasin käe välja ja püüdsin lendava noa kinni. See läks hästi, kui välja arvata, et inertsiga tundus miski paigast ära olevat, sest kuigi ma sain pära ilusti pihku, vedas lennuhoog mu käe niipalju üles, et tänasin õnne, et ise lennusuunast kõrval olen. Nuga aga sai õigesse viskeasendisse ja samuti midagi mõtlemata virutasin selle tagasi. Ja alles noa minekut vaadates taipasin, mis toimub – meenusid sõnad Kohtunikukivi kohta, et kui maailma su ümber tundub seisma jäävat, oled sa tõeliselt hädas. Küllalt tõenäoliselt oli too lohenaine juba jälginud, et teinekord olen ebaloomulikult kiire, ning võib-olla oli see ainus põhjus, miks ta ei söandanud mind rünnata ja kristalli lihtviisiliselt ära võtta. Ilmselt ainult tänu kristalli sedalaadi kummastavale mõjule olin suutnud reageerida ammullast tulenoolele ja piisava varuga – alati just piisava varuga! – suutnud liduda tolle elukutselise sõjamehe eest.

Nüüd jäi mul jälgida, kuidas nuga õhus tiiru tegi ja pidemeni mu vaenlase rinda kadus. Ahv vaatas oma relva imestunult, siis nõtkusid ta põlved. Ta krimpsutas nägu, võttis pärast korralikult kinni ja tõmbas tera välja. Tumeapunane verejuga kastis maad, ta vajus tahapoole ja toetus vastu üht sammaldunud rahnu. Teda läbistasid värinad ja isegi mulle oli selge, et ta on suremas. Võtsin kristalli pihku ja kummardusin ta kohale.

„Miks sa mind jälitasid?”

„Sa tead ju väga hästi.” Ta osutas silmadega kristallile. „Sellesama pärast.”

„Kes sa oled? Miks sul seda vaja on?”

Tema kustuv pilgus oli sügavat irooniat. „Miks pead sa endale midagi, mis sulle ei kuulu?”

„Mina ei alustanud seda. Sa ei vastanud mulle. Palju neid erinevaid gruppe mu järgi on?”

„Erinevaid gruppe?”

„Maal, kodus jälitasid tüübid üht, kes haavata sai ja kristalli mulle andis. Ta võitles kellegi teistsugustega ja siis jälitas mind mingi sinu moodi elukas. Kas sa olid Maal?”

„Ei, ma ei olnud su kodus, kui sa nimetad koduks Varju, kus sa elasid, olend Amberi verest. Ja ma ei tea, palju erinevaid pretendente su järgi on. Kas sa oleksid tõesti kristalli lohedele tagasi andnud?”

„Kuulub see neile?”

„Miks sa seda küsid? Kõik kristallid on algselt neile kuulunud... või mõtled sa seda, et kas need on nende tehtud? Mina seda ei tea. Olen lihtne sõjamees ja mulle pole seda kunagi räägitud.”

Olin esitanud viimase küsimuse vaid aja võitmiseks, sest lohede arengutaseme ja olemuse üle ei oleks ma selle fakti põhjal niikuinii osanud mingeid endale hetkel kasulikke järeldusi teha. Olin kahtlustanud ka seda, et toda lohet usaldades kõnnin nagu viimane juhmakas palju suuremasse hädaohtu, kuid seni polnud mul muud üle jäänud. Hoopis hämmastav aga oli kuulda, et mind täie enesestmõistetavusega Amberi rahva hulka kuuluvaks peetakse. Kuidas? Kuid kui see tõsi oli, selgitas see paljutki.

Olin end korraks sirgu ajanud, nüüd kummardusin talle uuesti lähemale. „Saan ma sinu heaks midagi teha? Kas su kaaslased tulevad sulle järele?”

Ta muigas tabamatult. „Ma ei tea. Aga loodetavasti on nad iga hetk siin. Minu heaks ei saa sa enam midagi teha. Ma olen kuulnud, kui kiireks teeb kristall, kuid ma ei suutnud vastu panna kiusatusele proovida. Mitte keegi ei ole siiani pääsenud mu viskenoa eest... vähemalt mitte kümne sammu pealt. Aga kristall õgib sind rohkem iga korraga, kui sa teda kasutad, ja ehk on mu kaaslastel pisut lihtsam sind püüda.”

Eluiga paistis tal järel olevat sekundites ja mul ei olnud mingit tahtmist seda vaadata. Samas aga ütles mingi ähmane sõjamehevaist, et peaksin ta juurde jääma. Kust tuli selline tarkus? Ehk loetud raamatutest, teisalt aga on paljud asjad inimese olemuses ja vaid ootavad oma aega, et sobivas olukorras välja tulla?

Kasutasin aega ikkagi ka selleks, et veel kord janu põhjalikult täis juua ja vaadata üle talt päranduseks jäävad relvad. Kõigepealt kaks nõoriga kokku seotud raudmuna. Meenus isegi, et Lõuna-Ameerikas nimetatakse sihukest asjandust bolaks, kuid minu jaoks polnud see relv, vaid kaks nõoriga kokku seotud raudmuna. Kirves oli suur ja raske ning kuigi ma ise ka eriti väike ei ole, ei tundnud ma mingit kutsumust seda kolakat kaasas tassima hakata. Kaks viskenuga, mis ta koos kirvega enne mulle oli andnud, tundusid asjakohasemad olevat, kuid too tõsisem pistoda mõõtu relv, millega ta mind visanud oli, oli pikem, teravam ja igatpidi selgelt parema kvaliteediga. Kus ta seda hoidnud oli? Takseerisin teda. Vilistav hingamine ja verejooks olid lakanud. Võitlesin hetke vastikuse ja igasuguste raskestimääratletavate hirmudega, kuid praktiline meel sai kiiresti võitu. Võtsin ta noa kätte ja alustuseks – ning selleks, et nuga proovida – lõikasin tal igaks juhuks veel ka kõri läbi. Siis otsisin ta korralikult läbi. Tal ei olnud riideid, kuid ta kandis laia paljude taskutega võõrihma ja rakmeid. Ma leidsin palju huvitavaid esemeid, kuid mitte midagi kasulikku. Nuga aga oli tal olnud hoopis saapasse tehtud spetsiaaltaskus ja minul polnud sellega midagi peale hakata. Panin kõik ta asjad peale tolle pikema noa ta kõrvale tagasi, võtsin allikast viimase lonksu ja kõndisin edasi kõrbe, lastes veel äärmise palmi alla põie tühjaks.

Tõtt-õelda hakkasin alles seal sammudes aru saama, millise supi sisse ma olen sattunud. Ma kujutan ette, et selline tunne võiks olla mõnedel juhuse tahtel tagaotsitavaks kurjategijaks saanutel – üks otsus sündis teisest ja siis oled sa oma elu eest põgenedes teel, väljaheidetu, igavesti ja ilma vähimagi tagasipääsemislootuseta oma eelmisest elust lahti kistud. Üks asi on oletada, teine teada, ja kuigi mul juba kanaliveerel esimest meest kadumas nähes halb aimus tekkima hakkas, siis lõplikult pani olukorra minu jaoks paika ikkagi tolle surnud sõdalase suust kuuldu. Mind jälitasid jõud, kes tõenäoliselt suudaksid vajadusel kogu Maa tsivilisatsiooni minema pühkida. Võib-olla ma üldistan liiga ja selline väide on mõttetü (kuna ei esine olukorda, kus nad vaevuksid seda tegema), kuid mina võtsin seda rohkem nii, et mu kodusel planeedil ei ole midagi, üldse mitte midagi, mis mind nende vastu aidata võiks.

Aga ikkagi ei olnud mul kuhugi mujale minna kui koju.

Kõndisin silmapiiril kerkivate küngaste poole ja kui neile lähenesin, muutus ilm tunduvalt jahedamaks. Taevast kadus põuavine, see oli nüüd kõrge, sinine ja üksikute valgete pilvetuustidega. Paljale kivile hakkasid ilmuma taimed ja samblikud, koos jahedusega tuli niiskust ja kui olin kõndinud veel kilomeetrit 3-4, kerkisid mu ümber tumedast vulkaanilisest kaljust mäed. Tõusin üles mööda mu teele jääva madala künka tufist nõlva ja kui ulatusin teisele poole nägema, silmasin seal orus eresinise põhjaga järve, millest kerkis auru. Kus ma õieti olin? Lõpuks polnud mul ju ei praktikat ega juhiseid, jäi vaid katse-eksituse meetodil proovida, mis välja tuleb. Silmasin järve vastaskaldal madalat heledast kivist lameda katusega ehitist. Seal oli inimesi ja autosid siis ma korraga teadsin, mis paik see on. Ma olin seal kunagi olnud – olin Islandil ja järve nimi oli Bláa lónið, Helesinine Laguun, veekogu, mida mõned on nimetanud kõige üleloomulikumaks maakeral. Kujutlege tumedast urbest tardunud laavast segadikku, vaid siin-seal mõni samblatuust, mis suudab vastu pidada selles pidevalt nullilähedases temperatuuris. Selle keskel helesinine, valge liivarannaga soojaveejärv rannariietes puhkajatega – pilt, mida silm keeldub uskumast.

Miks ma sinna sattusin? Mõtlesin mõrult, et igas korralikus seikluses oleks ammu aeg kellelgi tulla ja mulle ära seletada, mis õieti toimub.

Uurisid mõned minutid teed, kust tulnud olin – ja muidugi ei näinud tagapool kõrbe, kuigi „tavalisel” viisil jalutades oleks selle maa pealt oaaski paistma pidanud. Keegi mind jälitavat ei paistnud, järvekaldal vedelevad ja järves ujuvad inimesed ei teinud minust väljagi (kui keegi mind sellelt kauguselt üldse märkaski). Kehitasin õlgu ja laskusin alla orgu, kõndisin ümber järve ja astusin kaldale ehitatud supelmaja uksest sisse. Olin räpane ja väsinud. Mul oli taskus mingi hulk Prantsuse franke ja muud valuutat ning suhtlemiseks kõlbas siin inglise keel. Mu plaan oli imelihtne ja see isegi töötas – kõigepealt palusin endale telefoniraha vahetada, võtsin toru ja imiteerisin viis minutit rääkimist, helistades suvalistele numbritele ja ajades mõttetut mula oma keeles. Siis küsisin, kas seal vabu tube on – oli – ja võtsin ühe, selgitades, et läksin oma kaaslastest lahku ja olen päeva mägedes ekselnud; et nad tulevad mulle järele ja ma vajan vaid süüa ja puhkust. Ja nii varisesingi ma veerand tundi hiljem täis kõhuga voodisse, vajusin kui musta auku, suutmata tol hetkel millestki vähimatki hoolida.

*

Kui ma ärkasin, valitses väljas sügav pimedus. Tõusin ühe ropsuga istuli ja tuiutasin mõned minutid ruumi, püüdes orienteeruda ja päriselt virguda. Kell näitas kolme öösel, olin maganud 12 tundi ja kuigi ma täiesti kindel olla ei saanud, lootsin, et see on järgmine öö mu rongisõidust alates. Ajasin end püsti ja tuikusin vannituppa. Veendusin, et loputuskasti peidetud kristall on alles ja ronisin kuuma dušši alla. Äratanud oli mu tegelikult unenägu, nagu sirutaks keegi käed tolle kivi järele. Ka nüüd tundus too keegi ikka veel kusagil läheduses viibivat ning olin juba voodist tõustes teadnud, et ma ei saa niikuinii enne rahu, kui olen majaümbrusele pilgu peale visanud. Lisaks aga tundus mõistlik mitte hommikut ootama jääda, vältimaks võimalikke tekkivaid küsimusi personali poolt. Riietusin ja jäin oma nuga silmitsedes mõttesse. Üle tasandiku tulles oli see käepäraselt vöö vahel tolgendanud, hiljem olin oma teksatagi selle ümber puntras hoidnud ja ehk ei paistnud see väga ebaloomulik välja, sest järve ääres ja majas sees oli suviselt soe. Nuga oli oma 40 cm pikk ja nägi välja täpselt see, mis ta oli – ohtlik relv. Lõpuks mühatasin ja pistsin ta toast leitud valges kilekotis selja taha vöö vahele, lootes, et juhuslikud nägijad lihtsalt ei taipa, millega tegu. Loobuda aga ei tahtnud ma sellest juba mitte mingi hinna eest.

Mu tähelepanu kõitsid korraga hääled alt. Kuulatasin... ja ohkasin mõttes – mõõgakõlin ja haavatute oiged. Olin sellist kära küll ainult filmides kuulnud, kuid midagi muud see olla ei saanud. Paiskasid akna lahti, hüppasin teiselt korrusele alla ja spurtisin minema. Sain siiski vaid paarkümmend meetrit kaugemale, kui taipasin, et sedasi jätkates võin vaid jalad ära murda. Maastik oli seal ju uurdeid ja lõhesid täis kivikuhilate segadik, mille kohta on kõige kohasem kulunud võrdlus tardunud tormise merega. Ja lisaks oli öö – kui maja juures ja järve ääres põlesid tuled, siis nende valgusringist kaugemal tuli hakkama saada tähevalgusega. Muutsin suunda, tulin teele välja ja sörkisid eemale.

Ootamatult tõusis üks kogu mu ees teepervelt püsti. Sain oma pistoda kätte kiiremini kui seda isegi iganes võimalikuks oleksin pidanud ja... kuidas seda öelda? See *võis* ju olla suvaline kohalik joodik või teepervel puhkav eksinud turist – päriselt selline, keda ma mänginud olin – kuid midagi oli minus juba pöördumatult muutunud ja ma ründasin teda käigult, võttes ühe käega pistodaga hoogu ja teisega kristalli ette sirutades. Miks ma seda viimast tegin, ei osanud ma siis endalegi õieti seletada, kuid arvatavasti oli midagi mu unedes mu vaistlikult õieti tegutsema pannud. Ta viskas midagi minu suunas, see sahises õhus, kiirates tabamatut ebamäärast valgust ja lagunes siis heledaks tuleks kristalliga kohtudes. Põikasin instinktiivselt sammu kõrvale ja lõin küljelt. Ta ei jõudnud enam midagi teha, ja hetk hiljem kadus tera ta kaenlaauku.

„Ilme ruer... Eg täghu oid...” lausus ta kokku kukkudes.

Olin juba edasi jooksmas, kuid peatusin seda kuuldes. Ma võisin muidugi eksida, kuid mulle tundus hääle järgi, et tegemist on tolle esimese mehega, kellele kogu selle segaduse põhjustanud kristall algselt kuulus.

„Miks sa ei võiks inimkeeles rääkida?” Seisatasin temast viie sammu kaugusel ja üritasin teda tolles peaaegu täielikus pimeduses silmas pidada. Ta tõesti tegi seal midagi (ja mulle meenus, et Pariisis oli tal püstol), ent korraga ma taipasin, et ta üritab haava sulgeda. Kena, sest ma ei tahtnud teda tappa. Samas aga hakkas minus tekkima teatud meeleheitlik hoolimatus, nii et astusin ta juurde, kristalli ikka veel enda ees hoides.

„Miks sa mind ründasid?”

„Sina alustasid. Ja kas ei tundu loomulik, et ma oma varandust tagasi tahan?”

„Sellele on veel teisigi pretendente.”

„Piisavalt. Me peame minema, sest nad on kohe siin ja minust ei ole enam nende kinnipidajat. Luba endale nõu anda – sa ei ela kaua, kui sa ründad valimata kõike, mis su teele satub.”

„Vabandust. Aga seni on olnud reegel, et kõik mu ümber üritavad mu maist teekonda lõpetada.”

„Tuletan sulle meelde, et mina ei teinud seda siis, kui see oleks veel väga lihtne olnud.”

„Just. Veelkord vabandust, aga siis olin ma tähtsusetu.”

„Kah õige. Lähme.”

Lihtne tal käia ei olnud, kuid ta läks ja kuna mul midagi targemat teha ei olnud, järgnesin talle. Võitluskära maja poolt enam ei kostnud ja mullegi oli selge, et nüüd vaatasid võitjad minu järele ringi. Järgmisel käänakul lahkusime Maalt. Paistis, et ta teab täpselt, kuhu minna, sest me sattusime uude maailma pea iga käänaku järel ja vaevalt pool tundi hiljem olime aohahetuses jõe ääres. Ta juhtis meid parvele ja andis märku see kaldast eemale lükata, varisedes ise pingile tüürimõla juures. Tegin seda, vool haaras meid kaasa, libisesime veel paar korda ühest maailmast teise ja siis olin natuke aega ametis hämmastuse peitmisega.

Kui ma olin tahtnud näha veidraid paiku, siis igatahes olin toda kristalli näpates õige otsuse teinud. Olin arvanud, et tühjuses hõljuvad mäed on tipp, aga paistis, et olen eksinud. Kõigepealt ulatus too jõgi niikaugemale, kui silm ulatus vaatama. See muudkui jätkus ja jätkus kaugusesse ja kui mu silmad ei petnud, puudus siin horisondi joon. Jõgi mäsles ja lainetas, see ei voolanud rahulikult, vaid tormles märatsedes, ja vähemalt esimeste kilomeetrite osas mida kaldast kaugemale, seda hullemini. Maa meie taga ei olnud ka mingi tavaline maa, vaid süngel hall kalju, mis samuti kõiki looduseadusi eirates muudkui kerkis ja kerkis, kadudes nagu jõgigi umbes paarikümnekraadise tõusuga kuhugi määramatusse kaugusse, erinedes viimasest vaid selle poolest, et veepind oli eeldatavasti enam-vähem horisontaalne. Ning see ei olnud veel kõik – taevas oli üleni helevalge ja selles põles tosinate kaupa pisikesi päikesi...

Võtsin oma... ei, kurat, *tema* kristalli ja lähendasin oma pea tema omale.

„Mis paik see on?”

Ta liigutas end, näol seesama sardoniline ja pisut kaastundlik muie, mis siin kõigil paistis minuga rääkimisega kaasas käivat ja mida ma juba vihkama hakkasin.

„Maailm. Pärismaailm, mida mõnikord ka Kettaks nimetatakse.”

„Ma elan Maal. Olen seal eluaeg elanud. Ma ei ole kunagi kuulnud Kettast. Missugune see on? Kuidas see välja näeb? Kus asub? Kuidas saab üks jõgi olla nii suur?”

„Kirjelda mulle oma ettekujutust universumist.”

„See tekkis 15 miljardit aastat tagasi Suurest Paugust ja lendab sellest ajast peale laiali.”

„Aaa...” Paistis, et tal on tegemist tõsiseksjäämisega. „Aga sa tead, et ruum on kõver, suletud?”

Noogutasin.

„Mingil hetkel peaksite te taipama, et teie teooriad ei ütle midagi tolle suure paugu olemuse kohta ja te peaksite avastama, et lisaks sellele, et näib, nagu kõik laiali lendaks, tõmbuvad kõik galaktikad veel ka mingis teises suunas...”

Õppejõuna olin ma universumi teooriatega õnneks keskmisest tunduvalt paremini kursis. „Seda, et meie teooriad Suurt Pauku algolekusse tagasi arvutades mingil hetkel üles ütlevad, teame suurepäraselt. Lisaks on leitud mingi suur mass, mis asub meist umbes 250 miljonit valgusaastat Kentauri tähtkuju suunas ja mille suunas liiguvad kõik galaktikad sadade miljonite valgusaastate kaugusel.”

„Hea seegi... Vaat nüüd keera see pilt mõttes peapeale... kuigi seda pole kuigi lihtne teha... Universum on palju kõveram, kui te arvate, ja aeg ebalineaarsem. Ja universumit on määratult rohkem, ainult te ei näe seda. Seal veerand miljardi valgusaasta taga asub Ajageneraator, maailma süda. Olenevalt paljudest tingimustest, millest osa meiegi ei mõista, on tekkiva maailma aja kulgemise kiirus erinev. Sinu kodupiirkonna puhul annab see siis 15 miljardit aastat. Varem või hiljem aga langeb kõik Ajageneraatorisse tagasi. Viimane on põhimõtteliselt sündmuste horisondi taga, aga enne seda on veel mitu piirkonda, mida tähtedelt näha ei ole, sest needki asuvad ruumikõveruse taga. Üks neist on ketasgravitatsiooni vöönd. Aine, galaktikad surutakse õhukeseks kihiks kokku. Tohtu keerlev prahiväli. Oh, enamik sellest on sama masendavalt elamiskõlbmatu kui tavaline tähtedevaheline ruum, kuid on piirkondi, kus temperatuur on elule vastuvõetav, liigne vesinik on välja auranud ja elu tekitanud piisavalt hapniku. On – pane nüüd tähele ja katsu ette kujutada! – sadade valgusaastatega mõõdetavaid piirkondi, täis vedelat vett, milles ujuvad mandritena kaljud, ja see kõik püsib enam-vähem stabiilsena miljoneid aastaid. Usu mind, seda enam, et siin me olemegi...”

Jäin vist üsna totral ilmel kaugusse põrnitsema ja võib-olla oli suugi lahti, sest pilt, mille ta mu silme ette maalis, hämmastas mind tõesti oma lohutult mõistuströöviva suurusega. Igatahes ta kasutas hetke, rabas kristalli järele ja keeras end üle parda vette. Muidugi olin rohkem või vähem teadlikult rünnaku vastu valmistunud, kristall pani aja minu jaoks tarduma ja mul oli tegelikult piisavalt aega reageerida, kuid tuleb arvestada, et kuigi maailm mu ümber näis aegluubis filmina, ei kadunud kuhugi selline lihtne asi nagu inerts, nii et kui ta kristallist rabas ja end üle parda kukutas, oli mul küll aega mõista, mida ta teeb, kuid valida vaid, kas koos temaga kukkuda või lahti lasta. Valisin viimase, sest ta käitumine tundus ülimalt tobe. Kallas oli juba päris kaugel ja kihutas hirmutavalt kiiresti mööda, vesi tormas vahuste keeristena ja kuigi ma ei teadnud, kui kiiresti too tüüp taastub, polnud tal minu arvates kuigi kerge eluga pääseda, kui ta just vee all hingata ei osanud. Tüürisin siiski kalda poole, sest kuhugi mujale tal minu arust minna ei olnud.

Ning alles paar minutit hiljem, kui ta kusagilt välja ei ilmunud, taipasin, milline eesel ma olen. Ta lasi Varjudesse jalga ja praegu ilmselt juba hiivab end ägisedes, kuid õnnelikuna oma koduõue ojast välja...

Veepind lainetas pidevalt üles-alla, moodustades kohati õige paljude meetrite kõrgusi vaale, vajudes teisel vahusteks nõgudeks. Läbisin parasjagu üht sellise lauet ja muidu üsna ohutuna tunduvat lainepehja, kui avastasin, et sel polegi põhja. Ma hakkasin röökima. Mul on tagantjärele häbi seda tunnistada, kuid natuke aega ei suutnud ma end valitseda ja kriiskasin hirmust. Saabus lõputu kukkumise tunne, jõgi mu ümber paistis õhukese veerõngana ning nii all kui üleval oli paljude päikestega taevas. Klammerduisin reelingusse ja muudkui karjusin, sest kogu see asi hakkas veel pöörlema ka. Siis sai veeta ala läbi ja mu sõiduriist sumatas augutagusesse lainevaalu, kastes mind märjaks. Tulin õnneks juba mõne sekundi pärast pinnale ja kas juhuse tahtel või tänu ehitaja kavalusele isegi õigetpidi. Köhisin vett välja ja üritasin end koguda. Vaatasin ringi ja paremaks ei

läinud – kallas oli nüüd teisel pool... Ma pole kindlasti kunagi varem elus end nii halvasti tundnud... Siiski tuli terve mõistus mingi aja pärast tagasi ja ma sain aru, et tolle minu... tema, ei – *meie* kristalliga jalga lasknud mehe jutust oli ilmselt suurem osa tõtt ning mingil viisil pean talle tänulik olema, et ta mind pisutki ette valmistas. Kui see tõepoolest oli ketasgravitatsiooni vöönd, pidi sel olema kaks külge, mis väga palju teineteisest erineda ei saanud. Kui ma sõitsin oma parvega mööda laine külge alla ja vee tõstejõud lakkas kohas, kus jõgi juba väga õhukeseks muutus, pidingi inertsist vastaspoolele välja kukkuma.

Igatahes ei tahtnud ma korraga enam üldse teada, kuhu see jõgi välja jõuab. Kõhklesin vaid niipalju, et end natuke koguda, andes endale aru, et olen tõeliselt hädas alles siis, kui selgub, et ma ilma kristallita Varjudes liikuda ei suuda. Olin kaldast juba palju kilomeetreid eemal ja siin hakkas vesi uuesti rahulikumaks muutuma. Adusin sedagi, et ilmselt voolas jõgi samaaegselt ka kaldast eemale, kuludes aina õhemaks – kuigi vood rahunesid ja auke enam ei olnud, paistis altpoolt üsna selgesti taevas ja päikesed.

Siis nägin ma lindu. See muutus kiiresti suuremaks, hoides ilmselgelt kurssi minule. Kõigepealt tahtsin ma jõe kaldaid.

Midagi ei juhtunud.

Lind jõudis lähemale.

Soovisin jõe sügavust ja rahulikumat voolu.

Ei midagi.

Ma tajusin ainult midagi ähmaselt virvendavat kusagil väga kaugel...

Lind oli veelgi lähemal, nii et ma nägin selgesti seda, mida niigi teadsin – see oli lohe. Ta jäi parve kohale hõljuma ja nüüd hakkas tasapisi toimuma see, millega ma ise enam hakkama ei saanud. Kõigepealt kerkis kullendavast hämust kallas, siis muutus vesi sügavamaks ja tumedamaks. Kaldad lähenesid, jõgi muutus väiksemaks ja jagunes saarte vahel mulle harjunud mõõtkavas harudeks. Lohe oli nüüd väga lähedal ja mul ei olnud selle vastu midagi teha. Kogu jõgi meenutas nüüd kõige rohkem vast mu ettekujutust Mississippist Huck Finni silme läbi, ainult selle vahega, et eespool kohises kosk.

Lohe hõljus nüüd otse mu pea kohal, pani tiivad kokku ja alustas muutumist juba õhus. Ta sõna otseses mõttes kukkus parvele, pannes selle ohtlikult kõikuma, tõmbus kiiresti kokku ja varsti seisis seal mu tuttav naisterahvas.

„Do you understand me now?” küsis ta laulvas, kuid täiesti arusaadavas inglise keeles.

„Jah, nüüd saan ma sinust suurepäraselt aru... vähemalt sõnadest,” vastasin samas keeles. „Kuidas sa selle nüüd nii kiiresti selgeks said?”

„Ma ravisin end Varjus, kus aeg voolab palju kiiremini. Minu jaoks on möödunud kuu.” Ta tuli lähemale ja istus minust umbes kahe meetri kaugusele pingile. „Sul ei ole enam kristalli?”

„Jah. Tegelane, kes selle minu kätte jättis, arvas heaks see tagasi võtta. Ma olen elus, nii et kõige halvemini mul läinud ei ole. Miks sina seda endale tahad?”

„Sest olendid, kelle käes see on, väärkasutavad seda.”

„Miks sa nii arvad? Mida nad siis teevad?”

Ta vaatas mind arvustavalt. „Ma olen rahva hulgast, kellel on sinu seisukohast pea mõistetamatult kõrge kultuur olnud miljoneid aastaid. Kas sa ei suuda aktsepteerida, et mõned asjad on, nagu nad on?”

„Ei.”

Ta muigas. „Meid on siin maailmanurgas vähe ja ma ei mõista väga tihti kahejalgsete toimimist, nii et ma vajan kristalli kättesaamisel su abi. Kui selgitused on su tingimus, siis ma vähemalt üritan seda.” Ta otsis sõnu. „Ma peaksin sulle selgitama teooriaid, mis erinevad kardinaalselt su rahva uskumustest. Hea oleks võrdlus, et kuidas sa seletad relatiivsusteooriat inimesele, kelle ettekujutused sisaldavad hiidkilpkonnal ürgookeanis ujuvat maad, kuid sügav ironia peitub faktis, et paik, kust ma su äsja leidsin, on täpselt see – tohutus ookeanis ujuvad maailmad, kusjuures mõned vägagi suured on sealjuures märkimisväärselt elus... Ei, ma vist alustan valest otsast...” Ta vaikis hetke ja ma panin tähele, et ta pilk rändab kogu aeg valvsalt ringi. „Vaata, aeg on vaid ettekujutus olenditel, kelle maailmanägemine on seotud põhjuslikkusega. Viimane tuleneb omakorda entroopiaseadusega. Sa tead vaid arenemist ja hävingut, kuid kujutle midagi, mis pole ei see ega teine, sest ta põhjuslikkus on meie tavapärase entroopiaga risti. Suudad sa mind jälgida?”

„Ma ei ole kindel...”

„Lühidalt – tekivad struktuurid, millel pole ei elu ega teadvusega meie maailma mõistes, kuid mille tegevus on teatud suuremas mastaabis mõtestatud. Väga lihtsustatult elatuvad need struktuurid maailmade vahel assotsiatiivsete seoste loomisest, täpsemalt kasutavad nad läbi selliste ahelate voogavaid peidetud dimensioonide jõude.”

Mõtlesin selle üle minuti. „See jooksutab nüüd juhtme kokku küll, kuigi... olgu. Edasi?”

„Tavaliselt nad meie maailmaga kokku ei puutu, kuid bioloogilised olendid on õppinud neid parasiitidena ära kasutama, sidudes oma struktuuri nende tekitatuga ja saavutades niiviisi võime kasutada nende loodud maatrikseid maailmade vahel liikumiseks. See kõik on muidugi tunduvalt komplitseeritum, kuid tuleneb ikkagi vaid nimetatud faktist.”

„Nii et mustrid ja kristallid on siis nood risti-entroopiaga olendid. Logrus ka?”

„Esiteks ei ole need *olendid*, teiseks asuvad nad sulle... meie... sulle tundub ja meilegi tajutavas universumis samapalju, kui... kui unenägudes ehitatud maja päriselt reaalsusse ilmub.”

Tõstsin järsult pilgu. „Ka sellega tahtsid sa mulle midagi öelda?”

Ta vastas mu pilgule oma rohekate, suurte ja selgete silmade kindla pilguga. „Ma ei kaota lootust. Aga nüüd peame me minema, sest vähem kui minuti pärast sõidab see parv koskest alla.”

Ta muutus uuesti loheks ja mul ei jäänud muud üle, kui talle selga ronida, kuigi mulle ei meeldinud üldse valikud, mis mu ette seati. Ma olin kuulnud igasuguseid versioone ja suuremas osas tundusid need reaalsusega klappivat, kuid just see mind murelikuks tegigi. Lohe oli ju üsna otse öelnud, et nad ei salli „madalamate olendite” parasiteerimist kristallide-mustrite dimensioonidel; miks õieti, see polnudki hetkel oluline. Mida ta kavatses minuga ette võtta? Ja kas enne või peale seda, kui kristall uuesti tema käes on?

Nii suur olend ei saa tavalises õhus kuigi kergesti lendu tõusta, mina aga olin tal nüüd väga ebameeldivaks lisaraskuseks. Ta lendas metsikult tiibadega veheldes otse vee kohal, sai kuidagimoodi üle koseserva ja normaalse kiiruse kätte tegelikult alles seal sügavikku pikeerides. Ah jaa – silmitsesin vähemalt kilomeetrist koske juba teatud tüdimusega. Läbisime Varje, sest varsti avarus me ees savann. Püüdsin hoida meeled lahti ja mõistuse terava ning tajusin kuidagimoodi, et tegelikult laseb ta end minust juhtida. Savann muutus varsti poolkõrbeliseks. Temperatuur tõusis pisut. Maastik tõusis ja oli nüüd lage puudeta väli, kuid midagi oli muutunud. Taimestik oli vaene ja veidrat värvi, kuid ükskõik kuidas ma ka püüdsin erapooletu olla ja seda tunnet analüüsida, oli see Vari sõbralik.

Kauguses hakkas paistma üksik puu. Ja siis ma teadsin. See pidi olema paik, kuhu Corwin joonistas oma Mustri, kui maailm näis Amberi ja Kaose vahelises võitluses laiali lagunevat. Lohe vist taipas palju hiljem, kuhu õieti suundume, ta hakkas korruga laperdama ja maandus viimasel madalal põndakul üsna Mustri lähedal. Hüppasin käigult maha, pistsin tagasi vaatamata jooksu ja peatusin

alles Mustri servas. Ma ei tea, mida ma oleksin pidanud arvama või mõtlema... ehk aukartusest tummana seisatama või midagi ajaloolist ütleva – kuid selleks ei olnud aega, sest keegi kõndis parasjagu Mustrit ja kui ma ringi vaatasin, kiirustas mitmest suunast mu poole igasuguseid olevusi, kellest suurem osa nägi välja nii, et ma võimalusel hoiduksin nendega asju ajamast. Hindasin vahemaad, lähenesin punakalt hõõgivatele joontele ja uurisin toda asjandust aupaklikult paari meetri pealt. Sellest uhkas jõudu ja ähvardust, kuid eriti viimane tundus olevat rohkem hoiatuseks. Ei, ilma igasuguse kahtluseta esindas Muster kujuteldamatut jõudu, kuid see jõud oli puhas, karge ja täielikult vaba sureliku olendi kategooriatest. Vaatasin uuesti ringi. Lähenejate poolring oli aeglustunud ja nad piidlesid üksteist kahtlustavalt. Niipalju küüsi, hambaid ja külmrelvi ei olnud ma oma elus veel korraga näinud.

Pöördusin ringi ja siis tundsin ära ka Mustri kõndija, sest üks look tõi ta parajasti mulle väga lähedale, praktiliselt selja taha – see oli too mult kristalli üle lõõnud tegelane, ja kogu selle segaduse põhjustajat hoidis ta kõrgel enda ees. Pöördusin uuesti lähenejaid vaatama. Taganesin, paistis, et neile ei meeldi mu tegevus üldse... ja korraga tundsin ma kannalt kerkivaid sädemeid. Kurat... Ent see oli ka määratu kergendus.

Selja tagant kostus naeru. „Muster tunneb omad ära. Sellised asjad ei juhtu kogemata. Sul ei ole nüüd muud teha, kui oma tee lõpuni käia.”

Mul ei tulnud mõttessegi loobuda, seda enam, et sain aru, et see on võimatu. Oleksin ma üritanud taganeda, oleks tekkiv tohutu potentsiaal mu tuhaks põletanud. Minna oli võimalik vaid edasi. Pöördusin ja astusin esimese sammu.

„Ka sina oled vahepeal inglise keele selgeks õppinud?” hüüdsin üle loogete.

„Sõpru ja vaenlasi tuleb tunda. Oberoni lapsed on nii kaua Maal käinud, et see paik tundub tema järglastest lausa kubisevat.”

„On ta mu isa või vanaisa?”

„Ei.” Ta naeris taas. „Ma ju näen selgesti, et vahel on vähemalt 5-6 põlve. Teisalt oli seda piisavalt, et Taimekivi Amberi verele häälestada.”

Oleksin peaaegu peatunud, kuigi teadsin, et seda ei maksa mingil juhul teha.

„Nii et sa mängisid kivi mu kätte selleks, et ma tolle sinu jaoks hääle seaks? Miks sa seda ise ei teinud? Ja miks sul seda üldse vaja oli?”

„Esiteks polnud mul aega ja teiseks polnud ma tulemuses kindel. Mul oldi otse kannul ja sina oled selle Mustri joonistanud mehe otsene järglane. Sa olid mu ootamatu – tõsi, pisut ebateadlik – liitlane. Ma lootsin, et sul on veres piisavalt instinkte, et sa hakkad kivi uurima. Ma sain sulle vaid aega anda, hoides jälitajaid eemal. Häälestamata kiviga aga polnud mul mõtet siia tulla, ma oleksin nii enda kui Mustri hävitanud.”

Olin jõudnud kohta, mida nimetati vist Esimeseks Looriks, sest hakkasin tundma tugevat survet.

„Aga sa ei vastanud ikka mu küsimusele, miks sul on tarvis see Muster teise kiviga läbi käia?”

„Et muuta ta iseseisvaks. Amberi Muster ja see siin on liiga sarnased ja võtavad teineteiselt jõu ära. See sai tehtud hädaga ja nüüd pole kellelgi olnud julgust või pealehakkamist see kas hävitada või lõpuni korralikult valmis teha.”

Seedisin seda natuke aega, maadeldes tulespiraalide säriseva takistusega. „Kas Logrus ei võta Mustrit jõudu ära?”

„Ei. Logrus on üle käidud mitmete erinevate kristallidega, aga paistab, et kõik need – peale Kohtunikukivi – on erinevatel aegadel kaduma läinud. Kaose koda oli viimane aeg raputada... karta on, et kui Dworkin poleks kivi varastanud, oleksid nad vaikselt ja leplikult välja surnud. Nüüd oli

neil vähemalt millegi peale vihane olla.”

„Nii et Kaos ja Amber ei ole mitte kaks maailma poolust, mille vahel peab valitsema tasakaal?”

Mu sõnad osutusid mõjusaks sabotaažiks, sest ta peatus korraks ja lasi kivi langeda, enne kui end uuesti kokku võttis ja teekonda jätkas.

„Selle üle naeran ma end korgitseriks siis, kui valmis olen...” Ma ei kuulnud rohkem, sest nüüd hakkasid jooned meid teineteisest eemale viima. Tõtt-öelda tekkis mul ka muud tegemist, kui talle küsimusi esitada. Lihtsad algusekaared olid läbi ja mul oli vaja end kui sulatõrvast läbi suruda.

Korruga oleksin peaaegu kukkunud. Muster rappus ja värises, nagu oleks keegi läheduses tugeva pommi lõhanud. Vaatasin ringi ja avastasin, et lohenaine on Mustri serva tulnud ja seisab esimese hõõguva joone alguses. Sädemed tõusid ta ümber kõrgele, kindlasti palju kõrgemale kui minu puhul. Üks pealtvaatajatest tõstis oda ja virutas selle ta poole, kuid sähvatas välk ja vaid pisut kuuma tuhka jõudis naiseni. Ta tundus värisevat, vappuvat, võttis end siis kokku ja astus esimese sammu, olles üleni kui hõõguvas tules.

„Vapper tegu,” kommenteeris too eesmineja, kes taas mulle lähemale oli sattunud; me kumbki ei olnud vaatama pöördudes peatunud.

„Kuidas tema siin käia saab?” küsisin.

„Taimekivi on tema oma, me mõlemad häälestame Mustrit omakorda ka kivi järgi. Ta on vana ja kogenud. Ja ega tal muud üle ei jäägi.”

„Miks?”

„Ma ei tea täpselt. Vaata, Kaose omasid on siin vähemalt kaks vaenulikku seltskonda ja kaldun arvama, et ka Amberi omad tegutsevad mitmel rindel, ilma et üks teisest teaks. Ainult lohega on selge – lohe, ainsuses. Nende olevuste ego on nii suur, et üle ühe neid ühe Mustri maailmadesse ei mahu.”

„Sest paljud meie tajud ja osa meie teadvusest ei asu siin maailmas.” Naine oli nüüd omakorda meie lähedusse jõudnud.

„Aga sa ei saa Mustrit hävitada. Seda enam, et nüüd on kaks Taimekivi valdjat, kes selle läbinud on. Seda sa ju ei arvestanud, eks ole? Sa kaotad hoopis suurema osa oma võimetest. Sa saad need tagasi, aga pead nüüd vist aastakümneteks inimkujule jääma.”

„See on karistus küll. Aga eks ma olen mõnes Varjus, kus aeg kiiremini voolab.”

„Näiteks Maal. Soovitan. Ehk sa õpid ka üht-teist, kuigi ma kahtlen, kas sa ammu enam midagi õppida suudad.”

Mul oli küll peamiselt Mustri tegemist, kuid ma ei saanud kibedalt tõdemata jätta, kui väike ja tähtsusetu ma nende vanade tuttavate mängus olin. Siin räägiti asjadest, millega võrreldes isegi mu eluiga oli tühine suurus.

Aga selleks ma siin olingi, et midagi olla. Pingutasin tahet ja surusin end edasi läbi erkoranži tule.

Ja veel.

Ja veel. Tundsin end kui peale rasket palavikku, kui isegi teise külje keeramine Heraklese vägitööna näib. Minus ei olnud kübetki jõudu, kuid kuidagimoodi suutsin ikka edasi nihkuda. Natuke. Ja siis veel natuke.

Kuni lõpuks seisin Mustri keskel.

„Õnnitlen.” Ta vaatas mind pilklikult ja tema ilmest midagi välja lugeda üritades taipasin vast esmakordselt ka seda, kui kaugete maailmade olenditega ma kokku puutun. Mida ta mõtles? Olin

ma niigi palju, et minuga põhjuse ta tülili ei minda, või ootas ta vaid juhust, et minust lõplikult vabaneda? Mustri keskel ei toimi nõidused ja ei tohi valada verd – nii et hetkel võisin julge olla... kui ma ikka õigesti mäletasin.

„Kes sa ise oled?”

„Palju sa meist üldse tead?” Ta irvitus laienes. „Üht võitjate interpretatsiooni loost, kirja panduna mehe poolt, kes ise Varjudes liikuda ei suutnud... Oberon ei olnud ainus laps, ja see teema on alati väga põhjalikult tabu olnud. Selle asemel, et leida Amberist liitlasi, on mul tulnud nende vastu võidelda. Tõsi, põhjalikult hakkasid nad mind püüdma alles siis, kui taipasid, et otsin Varjudest Corwini järeltulijaid.”

„Nii et lohe, Amberi omad ja Kaose omad.” Viipasid meid Mustri servast jälgivale seltskonnale. „Sul jäi enne naerimine pooleli, kui ma küsisin maailma suuruse kohta.”

Ta tõepoolest turtsatas ja pugises pisut, enne kui ohkas ja rääkima hakkas: „Ajageneraator teeb... mul on kümnendsüsteemiga raskusi... kümme astmes kümme astmes kümme astmes kolm ajakvanti. Seda on nii palju, et kui me ükskõik kas aastateks või sinu liini eksisteerimise miljarditeks aastateks ümber arvutame, ei muutu tulemus antud täpsuse piires. Kaose ja Amberi süsteem koos sellega siin ühendavad vast nii triljoni planeedi jagu assotsiatsioone, kuid kui nad ka triljon korda suuremad oleksid, oleks ikka ligi tuhat nulli järgi sel murrul, kui väikese osa Olemasolevast nad haaravad. Ainus, mis neid omavahel ühendab, on elusolendid – sama veri. Kaose Koda on rajatud üsna Ketta siseserva kõrgele kiltmaale. Seal on kõik reaktsioonid kiirenenud määrani, et elu vaevalt püsida suudab. Ohutu ja mõnus koht neile, kes maagias tugevad, sest need interaktsioonid, mis Ruumis peaaegu ei toimigi, voolavad seal vabalt ja võimsalt. Dworkinil viskas see ära, ta joonistas oma Mustri – Kaosest võimalikult kaugemale – ja rajas oma dünastia.”

Naine – või lohe – oli meieni jõudnud.

„Kas sa annad selle nüüd mulle?” küsis ta kristallile osutades tumedalt.

„Ei, ma ei anna seda sulle.”

„Sa tead, et ma tulen sellele järele.”

„Tean. Kuid luba endale meelde tuletada, et selle vana tüütuse, kes muudkui Söekivi järel käis, löid Kaose valitsejad lõpuks maha.”

„Ta oli mu ema. Mis Söekivist sai?”

„Minu kaastunne. Ma ei tea. See on kadunud väga ammu.” Ta kummardas ja kadus.

Vaatasin ringi, nagu püüdes seda kõike igaveseks mällu vajutada. Olin kaotanud kivi, kuid see polnud kunagi mulle kuulunudki. Teisalt olin läbinud Mustri ja nii või teisiti saanud võime Varjudes liikuda. Mul oli vist vägagi vedanud, sest paistis, et tolle valitsejasoo kõrvalharude tegelased sattusid Mustri lähedusse ainult siis, kui kellelegi tuli pähe neid oma huvides ära kasutada.

*

Andsin Mustrile käsu ja leidsin end seismas porisel puiesteel, praktiliselt samal kohal, kust umbes kuu tagasi olin alustanud oma Prantsusmaa-reisi. Kavatsesin just astuma hakata, kui peatusin võpatades – lohe seisis seal. Õnneks küll naisterahva – isegi ilmale sobivalt rietatud naisterahva – kujul.

„Vabanda. Ma tahaksin pisut paremini tundma õppida maailma, kust tulevad sellised nagu sina.”

Ma ei saanud aru, kuipalju oli ta sõnades pilget.

Maigutasin, siis muigasid omakorda ja viipasid peaga. „Mis seal ikka. Siis esimeseks läheme minu

juurde ja alustame söömise ja magamisega... kui sa lubad voodit mitte põlema panna.”
„Hm,” tegi lohe mind kahtlevalt mõõtes.